

Naročnina mesečno
18 Lir, za inozem-
stvo 20 Lir — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 34 Lir, za
inozemstvo 50 Lir.
Ček. rač. Ljubljana
10.650 za naročnino
in 10.349 za inserate.
Podružnica:
Novo mesto.

SLOVENEK

Abbonamenti: Mese
18 Lire, Estero, me-
se 20 Lire, Edizione
domenica, anno 34
Lire, Estero 50 Lire.
C. C. P. Lubiana
10.650 per gli abbo-
namenti; 10.349 per
le inserzioni.
Filiale:
Novo mesto.

Izhaja vsak dan s jutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.
Telefon 4001—4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Vojno poročilo št. 931

Sovražni sunek odbit v Cirenajki

Nočni napad na Bono in Philippeville 14 sovražnih letal sestreljenih Sovražna križarka zadeta

Javni Stan Ital. Oboroženih Sil objavlja:
V Cirenajki je bil odločno odbit sunek
nasprotnih oklepkih sredstev. Nemški lovci so pre-
stregli angleška letala pri poskusih obstreljevanja
in razbijanja naših vrst ter so brez lastnih izgub
zabili 7 strojev. Neko drugo letalo je padlo na zemljo,
zadeto od topništva kopenskih oddelkov.

Na tuniškem odseku smo v ponovnih kra-
jevnih bojih razširili našo zasedbo.

Skupina naših bombnikov je izvedla močan
nočni napad na pristanišča Bona in Philippe-
ville ter zadela tamkajšnja skladišča in nasipe;
nemško letalstvo je zadelo tudi ladje v sidrišču.

Na jonskem morju so naši lovci nastopili
proti nasprotnim letalom ter jih prisilili k umiku.

Včeraj pozno popoldne je izvedel sovražnik
nov napad na Napoli in je povzročil obširno
škodo v pristaniškem delu ter v središču mesta.
Ugotovljene žrtve znašajo med civilnim prebival-
stvom 57 mrtvih in 138 ranjenih. Naši lovci, ki so
se dvignili, so zabili tri štirimotornike, od katerih
je eden tresčil v odprto morje južno od Capri-
ja; drugi je tresčil v zaliv Castellamare
di Stabia in tretji blizu doline Lucania. De-
set severnoameriških letalcev, ki so tvorili posadko
zadnjega letala, je bilo zajetih. Dvoje drugih letal
je bilo protiletalsko topništvo, ki je pogumno po-
seglo v boj. Eno naše lovsko letalo je bilo zgub-
ljeno in pilot je bil težko ranjen.

Zadno noč je bilo spuščenih nekaj bomb
na ozemlju Frosinone, v okolici Torina in v
dolini D'Aosta. V Torinu je obrambno topni-
štvo zadelo eno letalo, ki je tresčilo na tla blizu
Fossana (Cuneo). Neki podčastnik, član njego-
ve posadke, je bil zajet. Škoda je zelo neznatna.

V Sredozemlju je neka naša podmornica
napadla sovražno pomorsko eskadro, sestavljeno
iz dveh križark in dveh rušilcev ter je zadela eno
križarko.

Rim, 12. dec. AS. London poroča, da se niso
vrnila tri angleška letala, ki so se včeraj ude-
ležila napada na Italijo.

Angleška letala bombardirala Švico

»Znanstveni« poskusi angleških letalcev nad nezaščiteno Švico

Bern, 12. dec. AS. Snoči ob 20 j bil dan znak
za alarm v Bernu in Baseli in nekoliko pozneje
tudi v Zürichu. V raznih švicarskih krajih, zlasti
v kantoni Vallese in Argovia so letala spuščala
bombe.

Bern, 12. dec. AS. Bombe, ki so jih zadnje
noč spuščala angleška letala na švicarske kra-
je, so bile brez dvoma namenjene na medna-
rodno železnico, ki teče preko švicarskega
ozemlja. Ni se zgodilo prvokrat, izjavljajo v
Bernu, da so Angleži pokazali namen bombar-
dirati progo med St. Gothardom in Simplonom.
Treba se je spomniti, da so pred nekaj dnevi
Angleži metali na več krajev v valonskem kan-
tonu in točno ob simplonski progi balončke, ki
so vsebovali jeklo in zažgalno snov. Očitno so
hoteli z njimi preizkusiti električne napeljave
z veliko napetostjo ter povzročiti kratke stike
in požare.

Rim, 12. dec. AS. Angleška letala, ki so sno-

Potopljene ladje

Bern, 12. dec. AS: Iz Londona poročajo, da je
bila potopljena grška podmornica »Triton«. Isto-
časno uradno poročajo iz Washingtona, da je bila
potopljena v bojih ameriška pomožna ladja »Al-
chiba«.

Lisbona, 12. dec. AS. Uradno poročajo iz Lon-
dona, da je bil potopljen angleški polagalec min
»Gromer«.

Phillips gre v Indijo

Buenos Aires, 12. decembra AS: Roosevelt je
izjavil na včerajšnjem sestanku zastopnikom tiska,
da je imenoval bivšega poslanika v Italiji Philipsa
za svojega osebnega zastopnika v Indiji. Philips, ki
bo imel položaj veleposlanika, bo v kratkem od-
potoval v Nove Delhe, kjer bo vodil ameriško od-
poslanstvo, ki je bilo tamkaj ustanovljeno novem-
bra leta 1941 kot predstraža severnoameriškega
gospodarskega in političnega pronicanja v Indiji.
Tukajšnji politični krogi pripominjajo, da to ime-
novanje jasno kaže, kako hoče voditi Roosevelt v
Indiji svojo lastno politiko, ki ne samo da ni v
skladu z angleškimi koristmi, marveč je naperjena
celo proti Angliji.

Še vedno Darlan

Stockholm, 12. dec. AS: Brez ozira na tajnost,
ki jo hočejo uradni angleški krogi vzdržati o zad-
nji debati v zbornici nanašajoči se na primer De
Gaulle-Darlan, je vendar prodrl nekaj drobcev
med londonske politične kroge in v londonski tisk.
Poročila iz Newyorka vedo povedati, da je Roose-
velt telefonično poročal Churchillju o sporazumu
med Darlanom in Eisenhowerjem, ko je bil ta že
sklenjen in ga ni bilo mogoče več razdreti. Na ne-
kem kosilu v hotelu »Savoy« je bil De Gaulle čast-
ni gost. Tamkaj so bili navzoči tudi angleški ter
ameriški dopisniki, ki so bili preje v Parizu. Med
temi krogi ni nikaka tajnost, da so čustva velike-

Prva obletnica vojne z Ameriko

Govora zunanjih ministrov grofa Ciana in Ribbentropa ob prvi obletnici vojne napovedi Združenim državam

Rim, 12. decembra. AS. Včeraj, točno ob 12. ob
prvi obletnici italijanske vojne napovedi Zdru-
ženim državam, sta nemški poslanik ter japonski
odpravnik postov za vojaškimi in pomorskimi od-
poslanci šla do Vittoriana, da bi položila lovor-
jeve vence na grob Neznane vojaka. Tam ju je
sprejel general, zastopnik rimskega armadnega
zboru. Navzoč so bili tudi visoki uradniki iz zu-
nanjega ministrstva ter iz ministrstva za ljudsko
kulturo. Ob straneh kapelice so stali v vrsti raz-
ni častniki kot zastopniki oboroženih sil. Ko so
položili vence s trakovi v barvah obeh zavezni-
ških držav, so vsi navzoči obstali dve minuti po-
božno zbrani s rimskimi pozdravom v počastitev
prispevka, ki ga daje Italija, ko se bori zoper
skupne sovražnike prijateljskih narodov iz tro-
jne zveze.

Rim, 12. dec. AS. Za obletnico, odkar sta
Japonska in Nemčija v vojni z Združenimi ame-
riškimi državami, je imel italijanski zunanji mi-
nister grof Ciano po radiu govor na japonski nar-
od. V njem se je najprej spomnil besed, s ka-
terimi je Duce v svojem zadnjem govoru v faš-
istični in korporacijski zbornici označil poseg Ja-
panske v vojno, ko je dejal, da je ta poseg v
vojno »popolno poročstvo za zmago«. Zunanji mi-
nister je potem poudaril, da pogodba o trojni zve-
zi, ki se danes kaže v močnem vojaškem sode-
lovanju med Italijo, Nemčijo in Japonsko, ni bila
podpisana iz kakšnih napadalnih namenov, pač
pa z namenom, da točno označi življenjske po-
trebe omenjenih treh narodov, ki so ostali brez
prostora in brez pljuč, zaprti med krute in skope
nadvlade, ter z namenom, da te svoje cilje tudi
doseže po načelu enakopravnosti in vzajemnega
sodelovanja. Če tega namena ni bilo mogoče do-
seči — je nadaljeval grof Ciano —, je to treba
pripisovati vedenju anglo-saksonskih držav, ki so
sovražno preprečile vsako možnost sprave. Po-
vsod, v Evropi in v Aziji, je torej vojna nastala
iz istih razlogov, z istimi cilji in s skupno trdno
voljo do zmage. V 12 mesecih vojne je Japonska
dosegla z upravičenim ponosom dolgo vrsto uspe-
hov, ki so zanesljivo poročstvo za nadaljnji ugoden
potek vojne na Vzhodu in za končno zmago.

Slednjič je italijanski zunanji minister omenil
besede, ki jih je Duce v svojem zadnjem govoru
tako slovesno izgovoril, namreč, »da se je treba
živim vojskovati za bodočnost, a tudi za mrtve.
Treba se je boriti, da žrtve naših padlih ne bi
bile zastoj. Ti mrtvi nam zapovedujejo z uka-

zovalnim glasom, da se moramo boriti do zmage.
Mi se jim pokorimo!«

Tudi nemški zunanji minister je imel na ja-
panski narod govor po radiu. Minister von Ri-
bbentrop je najprej dejal, da je bila pred letom
dni slovesno podpisana med Nemčijo, Italijo in
Japonsko, ki so bile že prej povezane v trojno
zvezo, pogodba kot odgovor na politiko predsed-
nika Roosevelta, ki je bil načrtno izzval vojno.
Potem je poklical v spomin slavne zmage, ki so
bile izvojevane v Evropi, v Vzhodni Aziji in po
morjih vsega sveta v prvem letu skupnega nem-
ško-italijansko-japonskega vojskovanja in vojsko-
vanja njihovih zaveznikov. V primerj s temi
uspehi je tisto, kar so dosegli sovražniki, več ko

skromno. Sovražnik res nikjer ni dosegel takšnih
uspehov, da bi pomenil kakšno resno nevarnost
za države trojne zveze. Nemčija, Italija in Ja-
panska — je poudaril minister von Ribbentrop —
lahko danes z zaupanjem in neomajno vero gle-
dajo na bodoči razvoj dogodkov. Vojaki trojne
zveze imajo zaupanje v svojo samozavest, silo in
premoč, ki so jo dejanja dokazala, ob boku teh
bojevnikov pa stoji strnjeni narod, ki se tudi
zavedajo, da gre v tem orjaškem spopadu za živ-
ljenje in smrt. Ta zavest — je končal minister
von Ribbentrop svoja izjavljanja — vlija voljo in
moč zavezniškemu narodu, da v boju zastavijo
vso svojo silo. Ta zavest pa je tudi poročstvo, da
bo njihova pravična stvar zmagala.

Ponesrečen napad pri Rževu

V novem napadu pri Rževu so Sovjeti zgubili 170 tankov — Sovražnik je bil odbit tudi na južnem odseku — Pred Oranom je bil potopljen ameriški rušilec

Hitlerjev glavni stan, 12. dec. Nemško vr-
hovno poveljstvo objavlja:

Nemške, italijanske in rumunske čete so s
podporo oddelkov strmoglavih letal na južnem
odseku vzhodnega bojišča odbile večkratne
sovražnikove napade z izgubami za nasprotnika.

S pritegnitvijo novih sil so Sovjeti južno od
Rževa začeli nov velik napad proti nemški
fronti. Z uporabo izredno močnih oddelkov pe-
hote in oklepne orožja so skušali prodreti
nemško fronto, toda napad se je sesul ob najviš-
jih izgubah. Edinec kopne vojske in letalstva so
uničili v teh bojih 170 sovražnih oklepkih voz,
od teh 127 samo v odseku ene pehotne divizije.

Nadaljših 36 tankov je sovražnik izgubil
južno od Toropca, kjer lastni napadi na-
predujejo ugodno. Obkoljene sovražnikove sile
so bile kljub vsem razbremenilnim poskusom stis-
njene o tesen prostor.

Južno od Ilmenskega jezera so se
izjalovili ponovni sovražni napadi.

V Cirenajki je bil zavržen sunek an-
gleških oklepkih voz. Pri napadu angleških lov-
cev in v letalski ter topniški obrambi je bilo se-
streljenih 8 letal.

V Tunisu so nemško-italijanske čete na-
daljevale svoje napade. Mostišče južno od o-
seka Megerde, ki ga je sovražnik žilavo branil,
je bilo napadeno v naskoku ter njegova po-
sadka popolnoma uničena. Luke za dovoz v Al-
žiru so bile bombardirane podnevi in ponoči,
pri čemer so bile večkrat zadete pristaniške na-
prave in tamkaj zasidrane ladje.

Nemška podmornica je pred Oranom po-
topila ameriški rušilec.

Čolni za zaščito luk in mornariško protile-
talsko topništvo so sestrelili ob norveški in
flandrijski obali tri angleška letala. Proti-
letalsko topništvo je pretkalo noč nad franco-

skim zasedenim ozemljem zrušilo eno
štirimotorno sovražno letalo.

Preteklo noč so oddelki bojnih letal napadli
važno pristanišče in gradišče ladij Sunder-
land. Nastali so obširni požari. Pogrešajo dve
nemski letali.

V pomorski bitki v noči na 12. decembra so
lahko nemške pomorske oborožene sile v Ro-
kavskem prelivu potopile en angleški ru-
šilec in zažgale hitri čoln.

V bojih južnozapadno od Kalinina se je
posebno odlikoval 78. pehotna divizija pod vod-
stvom generalnega polkovnika Foltisa in odde-
lek napadalnih topničarjev.

Berlin, 12. dec. AS. V zvezi s sovjetskimi si-
lami, ki so bile obkoljene na srednjem odseku
vzhodnega bojišča, se je izvedelo, da se nemški
obroč okoli njih vedno bolj stiska. Zaenkrat se
na merodajnih mestih še vzdržujejo vsakršnih na-
povedi, toda iz vsega se da sklepati, da je obroč
zelo velik.

Mednarodna poročevalska agencija je zvedela
na pristojnih mestih, da so se zmagoviti nemški
prolinapadi pri Toropcu tudi včeraj po določe-
nem načrtu nadaljevali. Pri Velikih Lukih in se-
verno od tega bojišča potekajo boji ugodno za
Nemce. Številne sovražne sile so bile na tem od-
seku obkoljene in po večini uničene. Važna pot
za dovoz preskrbe, ki so jo za nekaj časa prekinili
sovražni tanki, je bila zopet očiščena in izročena
prometu.

Pri Stalingradu in v velikem donskem kolenu
so boljše napadi nekaj krajev in vrglj v boj
velike sile, ki so jih podpirali tanki. Toda vsi so-
vražni napadi so bili razbiti še pred nemškimi
bojnimi vrstami. Delovanje ogledniških oddelkov
se je povečalo posebno v pokrajini Pavlovski, kjer
so se pred kratkim sovjetske sile pripravljale za
napad.

Nemški obroč se stiska

okoli obkoljenih sovjetskih divizij na odseku Kalinin—Toropce

Berlin, 12. dec. AS. Blizu se trenutke, ko bo
nemški obroč okoli sovjetskih oddelkov na od-
seku Kalinin—Toropce sklenjen ter se bo lahko dalo
točno poročilo o teh bojih. Nemško poveljstvo svoj
obroč vidno stiska in zožuje na ta način, da na
eni strani pritiska s pehoto in tanki, na drugi
strani pa delajo nemške sile kline med sovražno
maso, tako da se razseka na več delov in se s tem
zmanjša njena obrambna moč. Razne manjše sku-
pine so potem druga za drugo po vrsti uničene.
Smrtonosni bombni napadi uničujejo moralo na-
sprotnih čet ter jim preprečujejo kakršne koli
napade.

Ceprav v tem obroču ni zajetih na stotisoče

Sporazum med Anglosasi in Sovjeti je nemogoč

Rim, 12. dec. AS: Izvedelo se je, da se je v
Newyorku sestalo na banketu 11 Nobelovih nagra-
jencev. Na tem banketu so bile podane tudi poli-
tične izjave. Thomas Mann, ki ni bil osebno na-
vzoč, marveč je njegov rogov prebrala njegova
hčerka Erika ter Harold Urey sta v svojih izjavah
izrazila bojazan, da se lahko v bodočnosti izcimi
silno močan spopad med anglosaskimi silami in

sovjetskih sil, kakor je bilo pri Harkovu, Kijevu
in Bjalistoku, vendar grozi pogin mnogim sovjets-
kim divizijam, češar se dobro zaveda sovjetsko
vrhovno poveljstvo, ki obupno poskuša rešiti ob-
koljene čete. Sovjeti napadajo nemški obroč, toda
brez uspeha. Duševno stanje sovjetskih vojakov
izraža pobitost. Pobiti so zlasti častniki. Nekaj mo-
skovski major, ki je bil zajet s celim svojim ba-
taljonom, je dejal tole: »Vemo, da ruski pogum
in ruska kri ne moreta več ničesar rešiti. Rusija
se bo prej ali slej zrušila. Naš velikan je bil
smrtno zadet. Njegove sile slabe počasi, toda ne-
prestano.«

Sovjetsko Rusijo. K temu se pripominja, da je tak-
šno mnenje izredno zanimivo, ker ga izražajo No-
belovi nagradienci, ki so naklonjeni zmagi takozva-
nih združenih narodov, pa so trdno prepričani, da
bo sporazum med anglosaskimi narodi in Sovjeti
Rusijo, ki je že sedaj tako težak, v bodočnosti po
sklenitvi miru popolnoma nemogoč. Morebitni
razdori med Anglijo in Združenimi državami, raz-
dori med anglosaskimi in sovjetskim imperializmom
bodo dovedli le do odkritega spora in do nove
svetovne vojske.

Sovjeti so se umaknili iz Teherana

Ankara, 12. dec. AS: Izvedelo se je, da so an-
gleške čete zasedle Teheran, ter nadomestile so-
vjetsko posadko, ki je bila doslej v Teheranu. An-
gleška posadba Teherana je bila posledica ne le
naraščajočih neredov, ker se je domače prebival-
stvo dvigalo proti naraščajočim nasilstvom, marveč
tudi zato, ker so morali Sovjeti odpoklicati svoje
oddelke v domovino, da izpolnijo praznine sovjets-
ke armade, nastale v propadi zimske protiofen-
zivi. Angleži pa računajo zaradi zmagovitega nem-
škega odpora v zahodnem Kavkazu na možnost, da
bodo nemški oddelki utegnili prodirati proti jugu
in hočejo verjetno z vojaško zasedbo Teherana
utrditi obrambno črto v severnem Teheranu.

Kaznovan turški list

Carigrad, 12. dec. AS: Turški list »Vatan«
je predvčerajšnjim in včeraj ni izšel, ker mu je bilo
za dva meseca prepovedano izhajanje »zaradi ob-
jav proti osi.«

Anglosaško razočaranje v Tunisu

Rim, 12. dec. AS. Angleški radijski kome-
ntator J. B. Mac Deah se je takole izrazil o po-
ložaju v Tunisu: »Pokazalo se je, da je zasedba
Tunisa mnogo težja in počasnejša, kakor se je v
začetku mislilo. Vprašanje oskrbe nam ne dela
majhnih skrbi zaradi oddaljenosti naših oskrboval-
nih oporišč. Ko se je zvedelo, da nimamo dovolj
lovskih letal za boj proti osnim bombnikom, je
bilo mnogo kritiziranja. Resnica je, da se morajo
spravljati lovska letala v Afriko po ladjah, kakor
vsako drugo gradivo. Zato je treba priznati, da
ima zdaj sovražnik premoč v zraku.« Radijski ko-
mentator se je nato dotaknil tudi Darlanovega
primera rekoč, da je povzročil te dni mnogo debat
in da so vsi listi posvetili temu vprašanju mnogo
prostora. V nekem smislu ni mogoče zanikati, da
je Darlan storil marsikaj dobrega za zaveznike,

toda ne sme se pozabiti, da je bil mnogo mesecev
tesen sodelavec Nemecev. On je dal Francozom po-
velje, naj se upirajo Angležem v Siriji. Zato se
Darlanu ne sme zaupati: če ni držal obljube, dan-
ne Vichyju, je sposoben storiti to tudi z zavezniki.

Stockholm, 12. dec. AS. Iz Londona se je
izvedelo, da je neki visoki angleški častnik,
govoreč o položaju na bojiščih v Severni Afri-
ki izjavil: »Pričakovati moramo mnogo trše
bitke, kakor smo v začetku mislili. General
Anderson igra na zelo nevarno karto in se
utegne zgoditi, da bo kaznovan za svojo pre-
drznost.« V londonskih krogih pripominjajo,
da so bodo morali zavezniki zavedati, da zdaj
ni več čas, v katerem bi lahko poskušali srečo
proti orožju Osi z udarci iz Sudana.

Poostrene kazni proti kršitvam naredb Vis. komisarja

Visoki komisar Ljubljanske pokrajine izdaja razne navedbe z zakonito močjo, katerih kršitve so dosedaj kaznovala deloma upravna (policijska) oblast, deloma redna (civilna) sodišča, deloma pa izredno vojaško vojno sodišče. Večina teh naredb obravnava predpise glede proizvodnje, porazdelitve, prodaje, potrošnje in cen življenjskih potrebščin.

Pojem »življenjska potrebščina« v širšem pomenu besede je določila že uredba bivše jugoslovanske vlade z dne 20. sept. 1939 »o pobijanju draginje in brezvestne špekulacije«, ki je kot življenjske potrebščine zaščitila: 1. življenjske potrebščine v ožjem pomenu besede, namreč človeško hrano, jed in pijačo, živalsko hrano, obleko, obutev, kurjavo in razsvetljavo; 2. kmetijske priprave, kmetijsko orodje in ostala sredstva, potrebna za kmetijsko proizvodnjo; 3. pogonski material; 4. gradbeni material; 5. stanovanja in poslovne lokale; 1. druge predmete nujne potrebe, ki niso naštetih v spisku luksuznih predmetov po zakonu o skupnem davku na poslovni promet; 7. material in orodje za izdelovanje vseh prej naštetih predmetov.

Ta uredba kakor tudi uredba o kontroli cen iz leta 1940 in uredba o cenah z dne 12. marca 1941 so še vedno v veljavi, v kolikor niso bile spremenjene s poznejšimi navedbami Visokega komisarja.

Naredbe Visokega komisarja obravnavajo v glavnem naslednje predpise: proti navijanju cen in nakupičevanju življenjskih potrebščin; o dolžnosti prijave zaloga raznega blaga in njih zapori; o porabi in prodaji žitnih pridelkov in prijavi njih zaloga; o mletju žita; o pridelku in razdelitvi krompirja in suhega fižola; o zbiranju, porazdeljevanju, predelavi in uporabljanju kože; o določitvi pribitkov v prodaji na debelo in na drobno; o proizvodnji lesa in izvozu drv; o porabi maščob iz kosti in živalskih odpadkov; o racioniranju živil; o racionirani prodaji tekstilnih izdelkov, oblačil in obutev; o oskrbi z mlekom; o prepovedi dostavljanja živil na dom; o prijavi in zapori goveje živine; o ureditvi preskrbe z vinom; o ureditvi proizvodnje, trgovanja in uporabe rudninskega kuriva, lesnega oglja in drv; o posedovanju soli in tobaka; o klanju kopitarjev in prešičev; o cenah za razno blago; o cenah o gostilniških obratih; o zapori žepnega in vložnega sadja; o proizvodnji semenskih pridelkov, katerih oddaja je obvezna; o prodaji in potrošnji mesa; o razdeljevanju tehničnega lesa; o potrošnji plina; o maksimalnih cenah za razna dela obrtnikov; o ureditvi proizvodnje in porabe papirja; o zametnitvi; o prenočevanju v zasebnih hišah; o prometu; o kolesarskem prometu; o avtomobilskem prometu; o uvedbi potnih dovolilnic in osebne izkaznice; o ureditvi popraščevanja po delu in pomočbi dela; o poseku določenih gozdnih pasov;

obvezni oddaji smuči; o uvedbi obvezne civilne službe; o neveljavnosti in obveznosti oddaje kakor koli prenarejenega denarja; o rekviziciji nepremičnosti za vojaške namene; o kazenskih določbah za neustrežanje oblastvenim nalogom in podobno.

Vsi ti predpisi so izredni predpisi, izdani v interesu javnosti in iz vojaških razlogov z ozirom na izredne razmere vojnih časov, zato so kazni razmeroma stroge in zato je zlasti glede kršitve takozvanih oskrbovalnih predpisov določeno, da mora biti kazenski postopek čim hitrejši.

Ze 26. januarja t. l. je Visoki komisar izdal naredb št. 8, ki je pomenila neko poostreno predpisov glede oskrbe z življenjskimi potrebščinami, ker je določila, da je za kaznovanje kršitev teh predpisov principiello — izvzemši le bolj težke primere — pristojno upravno oblastvo prve stopnje, oziroma za mesto Ljubljana kvestura Poostritev obstoja v tem, ker je predpisan za upravna oblastva hiter postopek, brez formalnosti in ker običajno policijska oblastva izrekajo razmeroma strožje kazni. Tudi je navedena naredba določila, da imajo pritožbe proti obsodbam upravnih oblasti odnoso kvesture odločilno moč samo glede zaporne kazni (torej ne glede denarne kazni in stranskih kazni odvzema obrtne pravice ali zaprtja lokala).

25. novembra t. l. je izdal Visoki komisar novo naredb št. 215, ki vsebuje predpise glede zaplembe blaga pri prestopkih predpisov o oskrbi. Ta naredba pomenja novo poostritev. Določa nam-

reč, da se mora v vseh primerih kršitve predpisov o proizvodnji, oskrbi, potrošnji in cenah blaga vedno odrediti zaplema predmetnega blaga, tudi če posamezne navedbe ne določajo izrecno, da se ima blago zapleniti.

Uradni list za kraljevino Italijo (Gazzetta Ufficiale) z dne 26. XI. 1942-XXI pa je objavil Ducejev razglas z dne 19. XI. t. l., ki določa, da spada v pristojnost vojaškega vojnega sodišča preiskovanje vseh kaznivih dejanj, ki so predvidena v navedbah, izdanih od Visokega komisarja za Ljubljansko pokrajino. To pomeni dejansko zopet poostritev predpisov zoper vse kršitve naredb Visokega komisarja. Poostritev že zato, ker vojaška vojna sodišča običajno strožje kaznujejo kakor civilna sodišča. Pri tem pa je treba vpošteti še naslednje: v kazenskem postopanju pred vojaškimi vojnimi sodišči mora osumljenec med poizvedbami oziroma med preiskavo običajno ostati v priporu.

Predpisi, izdani v navedbah Visokega komisarja, so strogi, ker so izdani ob izjemnih razmerah, ki jih je ustvarilo vojno stanje. Zlasti velja to glede oskrbe z življenjskimi potrebščinami. Če bi cene ne bile zaščitene in če bi porazdelitev ne bila urejena, bi delavski sloji in srednji stan, ki nimajo sredstev za kupovanje na tako zvani »črni borzi«, bili obsojeni na najhujše stradanje in pomanjkanje. Zato so z ozirom na težke čase na mestu strogi predpisi in stroge kazni, ako se hoče doseči spoštovanje in upoštevanje obstoječih predpisov. Na to naj bodo opozorjeni oni, ki mislijo, da so nekateri predpisi zato, da se jih le nekateri morajo držati, dočim jih drugi lahko obidejo. — I. B.

Raztegnitev obveznosti poseka na nadaljnje zemljiške pasove ob cestah in železnicah

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino smatrajoč za potrebno, da se raztegne obveznost poseka na pasove ob drugih cestah pokrajine,

odreja:

Člen 1. Obveznost poseka, odredjena z navedbami z dne 8. maja 1942-XX št. 87, z dne 6. junija 1942-XX št. 111, z dne 10. junija 1942-XX št. 115 in od 23. novembra 1942-XXI št. 231, se razširja nadalje na sledeče pasove:

1. vzdolž ceste Stalcarji—Novi lazi—Kočevska Reka—Gotenica—Grčarice—Rakitnica—Dolenja vas: na obeh straneh cele proge;

2. vzdolž ceste Mirna peč—postaja Mirna peč: na obeh straneh cele proge.

Člen 2. Za posek pasov iz prednjega člena veljajo nespremenjeno določbe, za kršitelje letih pa kazni iz naredb z dne 8. maja 1942-XX št. 87.

Člen 3. Ta naredba stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljublj. pokrajino.

Uradna objava

Tiskovni odsek Visokega komisariata objavlja:

Po sporazumu s pristojnimi vojaškimi oblastmi se odreja, da morajo prizadeti lastniki odstraniti od 14. t. m. dalje vse javne objave, razglase in druge podobne lepake, ki se tičejo že preteklih dogodkov, pa so bili nalepljeni na kioskih, izobešeni v trgovinah ali javnih obratih. Ta ukrep ne velja za zidne lepake »Nova Ljubljana« in »Gillae«.

Kdor tega ne bi storil v določenem roku, bodo občine storile to delo in sicer na stroške prizadeteja.

Oskrba gospodinjstev in obratov z drvmi

Vse one upravičence, ki še nimajo pripadajoče množine drv v zalogi, vabi mestni preskrbovalni urad, naj drva čimprej prevzamejo pri onih trgovcih s kurivom, kjer so se prijavili. Za nakazovanje drv za dobo od 1. oktobra do 31. decembra t. l. so dobili trgovci posebne sezname upravičencev ter eo na podlagi teh seznamov prodajali drva. Toda po teh seznamih bodo upravičenci drva, ki jim letos še pripadajo, dobili samo do 10. januarja 1943. Kdor od tega roka ne bi šel k trgovcu po drva, bo izgubil pravico za dodelitev drv za dobo od 1. oktobra do 31. decembra t. l. Ker pa je sedaj ugodno suho vreme, vabimo vse upravičence, naj ne odlašajo ter takoj prevzamejo drva, ki so jim bila za to dobo nakazana pri trgovcih s kurivom. Poleg tega opominja mestni preskrbovalni urad tudi one upravičence, ki so že dobili nakaznice za kurivo, naj gredo tudi po ono množino drv, ki jim je nakazana za dobo od 1. januarja do 31. marca prihodnjega leta, k trgovcu, ki je napisan na nakaznici za kurivo. Če bi ta trgovec morda ne imel več drv, jih stranka po predložitvi nakaznice za kurivo lahko dobe kar na mestni pristavi v Povšetovi ulici 12.

Spet opozarjamo lastnike javnih obratov, zavodov in poslovnih prostorov, da dobe žagana drva na mestni pristavi, cela polna pa na športnem igrišču S. K. »Ljubljane« na Ciril Metodovi cesti.

Vsi rudniki na Spodnjem Štajerskem so preteklo soboto in nedeljo proslavili praznik »sv. Barbare«. Povsod so se rudarji zbrali na zborovanjih in počastili spomin mrtvih tovarišev. Ob tej priložnosti so bile mnogim zaslužnim rudarjem razdeljene tudi častne diplome in denarna darila.

Smrtna kosa. V Mariboru je umrla Marija Meglič, inženirjeva soproga. — V Tezmer pri Mariboru je umrl v starosti 65 let tesar Ivan Košič. — V Štorah pri Celju je umrla Marija Handl roj. Bekler v 77. letu starosti.

Iz dela in življenja od tu in tam

Iz Hrvaške

Zidanje cerkve bl. Nikole Taviliča. V Kustošiji pri Zagrebu grade moderno cerkev, ki bo posvečena bl. Nikoli Taviliču. Za zidanje cerkve je dala hrvaška vlada na razpolago potreben les in železo, zagrebški nadškof dr. Stepinec 1.200.000 kun. zagrebška občina pa 250.000 opek. S tem pa stroški za postavitev novega »svetišča« še ne bodo pokriti ter je zato odbor za zidanje cerkve pričel po Hrvaški z veliko nabiralo akcije.

Solska proslava. Dne 5. decembra je bila v vseh hrvaških solah posvečena ena ura dogodkom, ki so se leta 1918 odigravali po zagrebških ulicah, ko se je del hrvaških vojakov uprl in nastopil proti ustanovitvi prejšnje države.

Proslava 80-letnice obstoja zagrebškega »Kolo«. Najstarejše zagrebško pevsko društvo »Kolo« slavi dne 14. t. m. 80-letnico svojega obstoja. Društvo jo bo proslavilo z velikim koncertom, na katerem bo izvajalo Händlovo »Alelujo«, Dvoržakov »Te Deum« in skladbo hrvaškega skladatelja Brkanovića »Triptihon«. Teza dne bo društvo imelo tudi izredni slavnostni občni zbor. V čast »Kola« pa prirede dne 13. decembra vsa zagrebška pevška društva koncert, na katerem bo nastopil tudi slavljencev.

Bolniška blagajna »Merkur« poroča o svojem delovanju. Bolniška blagajna »Merkur« v Zagrebu je izdala poročilo o svojem delovanju v času od 10. aprila do 31. decembra 1941. Iz poročila je razvidno, da je imela blagajna v tem času povprečno 14.863 zavarovanih članov in 117 takih članov, ki so sami prostovoljno plačevali članarino v smislu čl. 55. zakona o zavarovanju delavcev. Leta 1940 je imel »Merkur« 25.458 članov, ker je svoje delovanje raztezal na celo področje prejšnje države. Povprečno število delotajalcev je v omenjenem času znašalo 3400. Zdravniških pregledov je bilo 134.66. Blagajna je imela v tem času nastavljenih 179 zdravnikov, od katerih jih odpade na sam Zagreb 35. Od boleznih, za katerimi so bolehal zavarovani člani, je značilno, da je število jetičnih močno naraslo.

Z Gorenjskega

Gauleiter dr. Rainer je govoril industrijskemu delavstvu na Jesenicah. Zadnjo nedeljo so prišli na zborovanje na Jesenice zastopniki vseh industrijskih obratov na Gorenjskem. Zbrali so se v lepo okrašenih dvorani Kranjske industrijske družbe. Ko je prispel gauleiter dr. Rainer, je zaigrala godba KID pozdravno koračnico. Zborovanje je začel namestnik gauleiterja Friedrich Thimel. Nato je spregovoril dr. Rainer, ki se je v daljšem govoru dotaknil vseh socialnih problemov in oznanil velika socialna izboljšanja za delavce in nameščence na Gorenjskem.

Zborovanje krajevne skupine v Podnartu. Začetek decembra je na zborovanju krajevne skupine v Podnartu, katerega se je udeležilo prebivalstvo v lepem številu, bilo več predavanj, ki so obravnavala zimsko delo, večerne prireditve, pomen jezikovnih tečajev itd. Posebej so bile pozvane kmečke žene, naj se udeležujejo skupnih večerov, na katerih bodo razgovori. V kratkem bo tudi v Podnartu ustanovljen otroški vrtec. Vaški kulturni krožek se bo posebej posvetil ohranitvi starih noš in razvoju domače glasbe.

Zborovanje županov kranjskega okrožja je bilo prve dni decembra v Kranju. Na zborovanju je

bilo ugotovljeno, da je pomočjo države bilo še povsod ustvarjeno ogrode za pravilno delovanje občinskih uprav. Nadaljnje delo mora izpeljati sedaj vsaka občina sama zase, pri čemer naj kar najbolj tesno sodeluje s stranko. Posebnega poudarka pa bodo deležni še občinski komisarji tako, da se bodo z lahkoto vživeli v novi nemški občinski red.

S Spodnjega Štajerskega

Tovariški večer v Mariboru bodo priredili to soboto v okviru štajerske domovinske zveze. Na večer so povabljeni vsi ranjeni vojaki iz sedanje vojne kakor tudi vsi udeleženci prve svetovne vojne, ki so bili v pehotnem polku št. 87 in prostovoljci iz mariborskega bataljona strelcev. Prireditve bo v Grajski kleti v Mariboru.

Zanimivo predavanje o Albaniji v Trbovljah. Na povabilo štajerske domovinske zveze je predaval v Trbovljah inž. Mazzoni iz Berlina o Albaniji in Albancih. Predavatelj je kot vojak in kot vojni fotograf z italijansko vojsko prehodil vso Albanijo, tako da je spoznal tudi najbolj oddelne kraje. Z zanimivimi slikami je prikazal šege in navade, staro in mlado Albanijo.

Veliko zborovanje mladine v Ormožu. V nedeljo 6. decembra je bilo v Ormožu prvo veliko zborovanje mladine.

Zaključek materske šole v Mariboru. Dne 4. decembra je dovršila delo materska šola v Mariboru, ki je priredila tečaj o negi dojenčkov, o kuhanju, dalje zdravstveni in tudi šivalni tečaj. Prisrčna slovesnost je zaključila tečaje. Voditeljica Platnikova je v svojem govoru poudarila, da doseže dobra gospodinja lahko lepe uspehe tudi z najskromnejšimi sredstvi.

Da bi se ohranila narodna noša, bodo v decembru in januarju v vseh večjih krajih Spodnje Štajerske imeli posebna filmska predavanja. Časopisje soglasno poudarja, da imajo Štajerci na Spodnjem Štajerskem tako lepo nošo in da so jo ohranili skozi stoletja tako verno, da so lahko ponosni na to.

Brežiško lutkovno gledališče je gostovalo v Sevnici. Brežiško lutkovno gledališče je te dni gostovalo v Sevnici z igrico »Dr. Faust v Krškem«.

Izreden nebesni pojav 1. 1938

V noči med 24. in 25. januarjem leta 1938 so po vsej Evropi videli na nebu izredno svetlobo. Ljudje se tega dogodka še prav dobro spominjajo. Saj je nenavaden pojav marsikje povzročil zmedo in strah. Gasilci so ponekod skočili k brigadnam, pa so le nazadnje ugotovili, da je go-relo — nebo. V naslednjih dneh so časopisi o tem pisali in objavljali slike iz raznih krajev, razložili pa za tega pojava niso. Kako pa bi tudi, saj celo zvezdoslovci niso mogli o njem povedati drugega, kot da je to »izreden severni sij«. S tem je bila večina zemljanov zadovoljnih in stvar je šla v pozabo.

Pred kratkim pa je izšla knjiga z naslovom »Fatima«. V njej je popisana zgodba Marijinih prikazovanj v Fatimi na Portugalskem. Na strani 146 omenjene knjige bomo naslednje stavke, ki jih je Marija leta 1917 v prikazni povedala trem otrokom:

»Vojna gre h koncu. Toda, če ljudje ne bodo nehali žaliti Boga, se bo pod naslednjim papežem

razvnela druga, še hujša. — Ko boste neko noč videli skrivnostno, nepoznano svetlobo, vedite, da je to znamenje, ki vam ga pošilja Bog, preden bo kaznoval svet za njegove zločine z vojsko, z lakoto in s preganjanjem Cerkev in papeža...«

»Da vse to preprečim, bi rada, da bi se svet posvetil mojemu brezmadežnemu Sreju in na prve sobote v mesecu pristopal k spravnemu svetemu obhajilu...«

Od onih treh otrok, ki so prikazni videli, živi danes še eden. Ime ji je Lucija. Ta je leta 1938 ob pojavu svetlobe »izrednega severnega sijaa« postala vsa vznemirjena, ker je bila mnenja, da je to ona »skrivnostna svetloba, ki je bila napovedana v prikazni, in da je to tisto znamenje, bližajoče se »grozne in strašne vojne«. Poskušala je klicati v svet in mu dopovedati, naj se čimprej obrne k Bogu in se reši silnega gorja. Temu opominu je prisluhnila njena domovina Portugalska, ki se je 31. maja 1938 v navzočnosti nad pol milijona zastopnikov iz vsega naroda kar najslavnejše posvetila Sreju Marijinemu.

CESARICA S TRPEČIM SRCEM

Po volji kralja in vladarja:

Mučeništvo svetega kralja Ludvika XVI. mi daje moč v mojih sklepih. Naj mi Bog pomaga!...

Naj bo blažen spomin velike kraljice Marije Antoanete. Naj mi ona da moč, da bi zlo premagal... Prokleta bodi vsa grdobja za vse čase!...

18. oktobra: obletnica smrti mučeniške in vzvišene kraljice Marije Antoanete... Vsemu se hočem odreči za vse čase...

Vsi zapiski očitujejo vso nesrečo mladega kralja, ki je zapadal strašni dedni bolezn, ki je spremljala Wittelsbachove. Kraljeva izrednost pa se je često vezala še s pojavi benosti in vihrave jeze. Toda prav v teh časih je Elizabeta opazila, da ji njen bratranec ugaja. Prav nič več ni obojala njegove prelomitve zaroke. Sama je postajala živčno tako razpoložena, da je v vsej Ludvikovi blaznosti videla samo znake premočne pesniške narave, ki se hoče rešiti nalog vsakdanjega življenja in rednih dolžnosti. Vse to je sama idealizirala tako, kakor je za svojo domišljijo ravno sama potrebovala.

Slični nemir ju je privlačeval. bolehalo sta oba za enako boleznijo razboljenih čustev in oba sta enako hlepela po sprostivti

21 pred dvornimi predpisi. Degeneriranci se silno hitro med seboj sporazumejo. To je klasičen vzgled »blaznosti« v dvojec.

Neprestano je cesarica po dolinah in vrhovih srečavala Ludvika II. v Monakovem, v Liederhofu, v Ischlu, v Hohenschwangau, v Herrenchiemseeju, v Gasteinu in ob jezeru Starnberg.

Njun mistični roman pa se je razpletel po Wagnerjevi smrti. Wagner je umrl v februarju 1883 v Benetkah in to je Ludvika II. silno potrla.

Kakšen je bil ta roman?... To skrivnost sta oba odnesla s seboj v grob. Vse, kar se ve, je samo to, da se je njuno življenje najlepše razvijalo na otoku v sredini jezera Starnberg, ki je bil vedno poln cvetja. Ta otok je pred gradom Berg in otok še danes nazivajo »Otok cvetja«. V sredini tega pesniškega vrta je bil zgrajen majhen paviljon v italijanskem stilu. Na nasprotni strani jezera je bil vojevodski grad Possenhofen.

Na tem otoku sta oba pozabljala na krone, ki sta ju nosila in se predajala sanjarjenju. Kaj sta si pripovedovala?... Dajala sta si posebna imena, on je bil »orek«, ona pa »golobica«. Vse ostalo je ostalo skrivnost. Toda osebnost Ludvika II. je bila nekaj tako izrednega, zapiski v njegovem dnevniku so tako zmešani, da so v zvežah med njim in Elizabeto seveda lahko krožile najrazličnejše govorice. Čim blaznejša je bila domislica, tem verjetnejša je je marsikomu zdela.

Na pomlad 1886 je bolezen Ludvika II. zavzela tako vznemirljivo razmerje, zgražanje je bilo že tolikšno, da je ministrski svet sklenil, da pregovori kralja, da naj ostopi.

Kraljevska krona bi morala preiti na njegovega edinega brata Otona; tega princa pa so že štirinajst let skrivali pred ljudmi, ker je bil popolnoma blazen in v svoji blaznosti zverineko besen. Ministrski so zato sklenili zaprositi za regenstvo princa Luitpolda, ki je bil 65 let star in je bil najbližji sorodnik v stranski veji.

Dne 10. junija se je zastopstvo vlade pod vodstvom dvornega

ministra barona Craillsheima podalo v grad Neu-Schwanstein, da bi Ludviku II. sporočilo, da ni več vladar. Kralj pa se je silno razljutil in je svojemu služabniku naročil, da naj vladne odposlanec prime in jih zapre v klet. Dvorni služabniki so to storili z izrednim veseljem in so se pri tem zelo zabavali. Nato pa je nekemu svojemu hlapcu naročil, da naj vladnim odposlancem sporoči naslednje: »Obsodil sem izdajalce na skalpiranje; ko jim bodo najprej odrezali jezike, jih bodo šibali, dokler ne bodo izdihnilli.«

Ko je ta novica prišla v Monakovo, so na grad Neu-Schwanstein poslali oddelek orožništva, redarje, zdravnike in stražnike.

Ludvika II. so zgrabili in ga vrgli v kočijo, ki ga je odpeljala v grad Berg. Tam bo interniran pod zdravniškimi nadzorstvom, zdravil pa ga bo zdravnik za živčne bolezni dr. Gulden.

Naslednjega dne, dne 13. junija je bila binkoštna nedelja. Ubogi blaznež je bil nekoliko pomirjen. Zabalav se je nad varnostnimi ukrepi, ki so jih odredili zanj okoli gradu. Zvečer proti deseti uri je odšel mirno na sprehod s svojim zdravnikom dr. Guldenom. Sprehajala sta se ob jezeru. Toda nebo se je kmalu zastirilo z oblaki in deželo je zajela prva poletna nevihta. Deževalo je, kakor bi lilo iz škafa. Toda sprehajalca se nista vrnila... V gradu so začeli postajati nemirni. Preiskali so park v vseh smereh, našli pa niso nič.

Proti polnoči je nek služabnik našel klobuk na obrežju jezera. »Klobuk njegovega veličanstva,« je vzkliknil. Dolgo niso več iskali; ob luninih žarkih so lahko v bližini opazili dve telesi, ki sta plavali na valovih jezera.

Kaj se je zgodilo? Preiskava je dognala, da je Ludvik II. sklenil zbežati iz ujetništva. Vrgel se je na zdravnika, da bi ga zadavil. Toda zdravnik dr. Gulden se je dobro branil in se je oprjel kralja, ki ga je s svojimi močnimi rokami zavlekel v jezero, kjer sta utonila, trdno sprijeta.

Da je Ludvik II. hotel zbežati, dokazujejo vsi izsledki preiskave. Če pa se je hotel otresti svojega čuvarja ob obali jezera, je pač

Drobne novice

Koledar

Nedelja, 13. decembra: Lucija, devica in mučenica; Otilija, devica; Orest, mučenec; Evtstracij, mučenec; Avksentija, mučenica.
Ponedeljek, 14. decembra: Spiridon, škof; Nikazij, škof in mučenec; Evtropij, devica in mučenica; Heron, mučenec; Druz, mučenec.
Lunina sprememba: prvi kraje: 14. decembra ob 18.47. Herschel napoveduje nestanovitno vreme, sneg.
Torek, 15. decembra: Kristina, devica; Valerijan, škof; Celijan, mučenec; Favnin, mučenec; Anton, mučenec.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrla ga. Gorjan Karla, roj. Blaž v 65. letu svoje starosti. Pokojnica je 17 let sodelovala pri stolnem pevskem zboru pod peyovodjem Foersterjem kot odlična pevka. — Naj počiva v miru! Sorodnikom naše iskreno sožalje!

Osebnosti

— Poročila sta se 8. decembra v šentpeterski cerkvi v Ljubljani g. prof. Kopriva Silvo in gđc. učiteljica Jansa Tončka. Novoporočencema želimo obilo sreče in božjega blagoslova.

Franc Sal. Gomilšek - 70 letnik

V Krčevini pri Ptujju se je rodil 14. decembra 1872. Po gimnazijskih študijah v Gradcu in bogoslovju v Mariboru je postal dne 25. julija 1896 mašnik. Kaplanoval je z vsoto gorečnosti v Smartnem pri Velenju, v Jarenini, pri sv. Barbari pri Vurbergu in pri sv. Benediktu v Slov. goricah, od koder je šel leta 1906 za župnega upravitelja k sv. Barbari v Halozah. Naslednje leto je bil umeščen za župnika pri Sv. Petru na Medvedem selu, kjer je ostal do 1. maja 1919, ko je šel župnikovat k sv. Benediktu v Slov. goricah. Tu je postal 1927 duhovni svetnik, 1931 dekan šentlenartske dekanije in 1936 župan konzistorialni svetnik lavantske škofije. V letošnjem adventu oskrbuje z mladeniško močjo dušno pastirstvo pri podružnici sv. Neže v Knežji vasi pri Dobrniču.

Gomilškovo vsestransko delo je ogromno. Delo na verskem, prosvetnem in združnem polju mu je že pred prvo svetovno vojno nadelo ime »štajerski Krek«. Po njegovem prizadevanju je vzklija v Jarenini 1900 prva »Mladeniška zveza«, ki je pod njegovim vodstvom prirejala povsod sijajne shode. Katoliški tisk je smatral vedno za največjo oporo in bil je vedno njegov priden širitelj in tudi sodrudenik.

Izredno pozornost pa je Gomilšek vedno posvečal versko-cerkvenim organizacijam in je naravnost neprekošljiv v širjenju čiščenja presv. Srca Jezusovega. Ni mogote prešteti vseh iskrenih članov, ki jih je priobčil v »Glasniku Srca Jez.« Temeljito in podrobno je pojasnjeval razne načine čiščenja božjega Srca in to čiščenje je smatral vedno za poroštvo sreče prihodnjih dni. Med prvimi je pozival k slovesnemu praznovanju praznika Srca Jezusovega in z vsem veseljem je še letos izročal našemu prevzvišenemu škofu, v imenu večje skupine tovarišev, prošnjo, da bi praznik Srca Jez. postal zapovedan praznik. Vabil in prosil je, naj širši domovine postavljajo verniki cerkve in kaple v čast Jezusovemu srcu in prvi je v javnem časopisju klical in vabil naše družine k ustoličenju podob Srca Jez. v naših domovih. — Sam s svojimi župljani je vedno dajal najlepši zgled za to čiščenje. Kako slovesen je bil vedno v njegovi župnici praznik Srca Jezusovega. Slovesno pritrkavanje, celo nočno čiščenje, slovesna služba božja in procesija z Najsvetejšim in s kipom Srca Jezusovega, vse to je privabilo trume ljudi v Gomilškovo župnijo tudi iz sosesčine. Mesec junij, prvi petki v Gomilškovi župniji so glasno klicali k posnemanju. Njegove proslave v čast sv. Marije Al., postavitev oltarja tej svetnici v romarski cerkvi sv. Treh kraljev, so nove priče njegove ljubezni do presv. Srca, h kateremu naj se ves narod zateka v vseh stiskah. Gomilšek je klical že davno, da je v naši ljubezni do božjega Srca naša rešitev!

Omeniti moramo tudi Gomilškove življenjepise. Ni opisoval slavnih moč, pač pa je po Slomškovem zgledu opisoval zglede preprostih, skritih in vernih duš. Kako lepo je n. pr. opisal dobrega romarja Jožefa, ki je 35 let vodil procesije k pefterim romarskim cerkvam. Slomškove življenjepise še vedno radi beremo in so tudi pomembni. Le pre malo Gomilškov sledi lepemu zgledu v episovanju preprostih življenjepisov!

Srce Jezusovo naj svojemu vnetemu žastilcu blagoslovila moči, da bo še mogel izvesti svoje lepe načrte v blagor našega ljudstva. Z vsoto iskrenostjo sedemdesetletniku čestitamo!

Redno delo mestne uprave

Prejšnji teden sta imela župan, general Leon Rupnik, in podžupan comm. dr. Salvator Tranchida redne seje z načelniki in vodji vseh mestnih uradov, podjetij in zavodov. Načelniki so poročali podrobno o vseh tekočih zadevah in tudi predlagali, kako bi bilo mogoče rešiti najnujnejše zadeve, da ne zastane redni napredek mesta in bi bilo ustrezno vsem slojem prebivalstva. Prav posebno je bilo seveda prerešeno vprašanje preskrbe prebivalstva in pri tem ugotovljeno, da je Ljubljana n. pr. s kurivom založena veliko bolje, kot smo mogli pričakovati. Racionirana živila prebivalstvo redno dobiva in tudi prizadevanja za večji dovoz živil z dežele so imela uspeh, da je na živilskem trgu že več kmetov s svojimi pridelki. Da pa meščani sami pridelajo čim več za prehrano potrebno zelenjave in povrtnine, bo letos mestna občina razdelila manj premožnim slojem še več svojih zemljišč, kot so jih obdelovali sedaj in bo tako spet povečala ljubljanske vojne vrtove. Zaradi splošnih razmer, ki se najbolj odražajo v osnutkih proračuna za leto 1943., seveda ni mogoče večjih investicij za javna dela, pač pa je s proračunom zajamčeno vse najnujnejše in najpotrebnejše, da ne bo zastajal redni napredek mesta. Župan in podžupan sta z zadovoljnostjo ugotovila nemoteno in redno poslovanje vseh uradov, podjetij in zavodov ter izrekla uslužbenstvu priznanje, ker navzlic težkim časom brez zastankov zmaguje vedno večje in težje nove naloge. V splošnem so konferenca pokazale, da ljubljansko prebivalstvo z zaupanjem podpira prizadevanja mestne uprave za splošno blaginjo, naj je pripravljeno, da redno poslovanje mestne uprave dokazuje vsestransko skrb in resno prizadevanje županstva za korist vsega prebivalstva.

Literarne nagrade 'Slovenčevega koledarja'

Ob izidu »Slovenčevega koledarja« proglašajo razsodišče izid razpisa za literarne nagrade, kakor jih je uredništvo razpisalo dne 3. marca 1942. Razpisane so bile tri nagrade (1. 1500 lir, II. 1000 lir, III. 750 lir) za »najboljše izvirne povesti iz slovenske zgodovine ali narodopisja v obsegu 3 pol Slov. koledarja.«
I. nagrada. Ker izmed poslanih del ni nobeno v celoti ustrezalo zahtevanim pogojem, prva nagrada ni bila podeljena nikomur.
II. nagrada je bila podeljena pisateljici Lei Faturjevi za novelo iz zgodovino Ljubljane pod naslovom »Na sredi te Ljubljane« je lipca zelena...«. Novela je tiskana v Slov. koledarju.
III. nagrada je podeljena novinarju Fr. Knaflju za izvirno detektivsko povest »Lov na skrivnost.«
 Pridržujemo si, da nagrajene povesti odkupimo z vsemi pravicami v popolno last pod navadnimi honorarnimi pogoji.

Družba „EMONA“

obvešča zainteresirane za nakup mestnih hiš in zemljišč ter kmečkih posestev, da se lahko obrnejo za informacije
v LJUBLJANI, na urad družbe v palači Bata;
v KOČEVJU, na urad za družbe v Kočevju;
v NOVEM MESTU, na g. dr.-ja Mile Jenko v Reškovi ul. 5;
v ČRNOMLJU št. 18 na gosp. Sinkovca Franja.

— Pisarna Pripravljalnega odbora za obhajanje petih sobot je Pred škofijo 1-1. (Pisarna KA) in je odprta od 9—12 ter od 2—4. V pisarni se dobi vse potrebno gradivo za pripravo pobožnosti petih sobot (od začetka 17. t. m. naprej), podobice, cerkveni govori, okrožnice z navodili. Duhovnike, zlasti vse one z dežele, prosimo, da se oglasijo v pisarni, kadar pridejo v Ljubljano. Knjižica »Naročilo iz Fatime« bo veljala 3 lire in bo obsegala 64 strani. — Vršila se bodo tudi skopitna predavanja o fatimskih dogodkih. Kjer jih želite, naj se zglasite v pisarni Pripravljalnega odbora.

— Mraz je za las odjenjal. V petek je okoli polnočne snežne pretrgalo megljeni pajžolan in lepo zasijalo nad Ljubljano in okolico. V soboto jutraj je bila močna slana, toda sprva brez meglice, ki se je šele pozneje, dopoldne, privlekla nad mesto. Bilo je jutraj nekoliko oblačno. Mrzlo je bilo v soboto jutraj nekoliko manj kot prejšnji dan. Jutranji minimum je dosegel —3,2. Zanimivo je, da je barometer od petka naprej do 4 v soboto jutraj padel, nakar se je spet začel dvigati ter je bilo ob 7 jutraj doseženo stanje 770,0 mm. Vreme v letošnjem decembru je nekoliko podobno onemu v decembru leta 1928, ko smo bili vse do novega leta brez snega in je bilo vse dni razmeroma toplo.

— Za Božič in Novo leto daruje vsaka naša družina svojim prijateljem in znancem, posebno pa še po dobrem berilu hrepeneči mladini med drugim tudi izvod »Družinske pratike«, ki razpisuje za leto 1943. petnajst lepih knjižnih nagrad. Storitje tudi Vi tako!

— Družba sv. Mohorja ponovno prosi vse svoje podeželske poverjenike, naj — če je le mogoče — pridejo sami iskat letošnje Mohorjeve knjige ali pa vsaj sporoče, kam in kako jih žele imeti dostavljene. Kdor še ni sporočil dokončnega števila udov, naj to čimprej stori. Naknadna naročila sprejema Mohorjeva knjigarna v Ljubljani na Miklošičevi cesti 19 (palača Vzajemne zavarovalnice).

— V novi izdaji je izšla knjiga o fatimskih čudežih. Pri skupnih naročilih izreden popust. Dobi se v Mladinski založbi, Stari trg 30, Ljubljana.

— Duhovne vaje za dekleta bodo v Domu Devic Mogoče od 26. do 30. decembra. Hrano in stanovanje bodo udeležence lahko imele doma. Nadaljnji spored boste zvedele v zavodu. — Prijavite se čimprej na: Predstojništvo Lichtenurnovega zavoda, Ljubljana, Ambrozev trg 8.

— Poverjeniki in naročniki Knjižice so dobili z decembrsko »Duhovni koledarček 1943.« skromen dar, knjižico »Maggy« (ali Marjetica). Maggy je ime požrtvovalne učiteljice, ki je s svojo sončno mladostjo in nesebično ljubeznijo povrnila božji mir tolikim delavskim družinam v Ansu v Belgiji. Knjižica stane eno liro.

— Milijonski izbris v zemljiški knjigi. Podali smo že poročilo o vknjižbah raznih posojil in hipoteknih kreditov za mesec november, ki so bile izvedene v zemljiški knjigi. V novembru je bilo dalje izbrisanih prav mnogo vknjiženih starih in novejših dolgov. Pri 22 nepremičninah v mestu in okolici je bilo na podlagi raznih izknjiženih pobotnih izbrisano do 2.843.987 din, dalje pri 7 nepremičninah novejša knjižena posojila v znesku 571.850 lir. Pri neki nepremičnini je bil izbrisan že nad 70 let star dolg po 3000 glđ, pri 8 nepremičninah pa dolgov v kronski veljavi, ki so znašali skupaj 61.760 kron. Najvišje posojilo, ki je bilo izbrisan z neke večje nepremičnine v Ljubljani, je znašalo 1.285.790 din, drugo večje posojilo je znašalo 300.000 din, ki je bilo prav tako izknjiženo. Najvišja terjatev, ki je bila plačana in izbrisana, je dalje znašala 360.000 lir. Glede dolgov v kronski veljavi naj omenimo, da je bilo z nekega posestva v okolici izbrisan 71 K, dalje 125 K in najvišji znesek 35.000 K, vknjižen na neko hišo v mestu. V 31 primerih je bil izbrisan vrstni red, ki je bil zaznamovan za razne kredite v znesku okoli 15 milijonov lir že pred letom dni, a ni bil obnoven. Ti izbrisni so bili izvedeni uradoma. Izbrisan je bil med drugim vrstni red za hipotekni kredit v znesku 675.000 lir.

— 20 oseb zgorelo v avtobusu. Iz Madrida poročajo: V Recife (Pernambuco) se je neki avtobus med vožnjo vnel. Pri tej nesreči je zgorelo 20 oseb, šest nadaljnjih pa je hudo opečeno.

Ljubljana

RAZSTAVO LEPE KNJIGE

prideji danes, dne 15. decembra, Ljudska knjigarna v svoji prodajalni, Pred škofijo št. 5.
 Razstava, ki ima namen čim tesnejše zblizati knjigo in občinstvo, posebno sedaj pred božičnimi prazniki, bo odprta od 9 dopoldne do 5 popoldne.
 O pomenu knjige bo ob 11 dopoldne govoril književni tajnik, pesnik Severin Šali.
 Vsi prav iskreno vabljeni!

1 Razdeljevanje racioniranih živil. Prehranjevalni zavod Visokega komisariata v Ljubljani obvešča vse trgovce z racioniranimi živili in pekove obrate, da bo pričeni s 15. t. m. oddajal naznaka za vsa racionirana živila za mesec januar 1943-XXI. v Gosposki ulici 12-1 po sledečem abecednem redu: torek, 15. dec. od A—C; sredo, 16. dec. od D—J; četrtek, 17. dec. od K; v petek, 18. dec. od L—M; sobota, 19. dec. od N—P; ponedeljek, 21. dec. od R—S; torek, 22. dec. od T—Z; ponedeljek in torek 28. in 29. dec. peki.

1 Zadušnica za pokojnega župnika Josipa Seigerschmieda bo v ponedeljek, 14. t. m. pri velikem oltarju v stolnici.

1 Križanske moške kongregacije vabimo, da se v obilnem številu udeležijo zadušnega opravila, ki bo za pokojnega bivšega družbenega voditelja mučenika p. Norberta Klementa v torek ob pol sedmih jutraj v križanski cerkvi. Sobotnje, molimo zanj in darujmo za njegov dušni blagor sv. obhajilo!

1 Osnutki mestnih proračunov za leto 1943 so bili po zakonu pet dni razgrnjeni občanom na ogled ter se je precej davkoplačevalcev poslužilo svoje pravice, da proračun prouče, če bi bilo morda potrebno, da bi h kakih točki vložili svoje pripombe ali celo pritožbe. Rok za vložitev pripomb in pritožbe je pa že minul in, kakor vse kaže, so občani s proračunom po pravici prav zadovoljni; saj mestna uprava ni dobila z nobene strani prav nobene pripombe, še manj pa pritožbe, ker so davkoplačevalci, upoštevajoč splošno naraščanje cen, pričakovali tudi znatno večje zvišanje proračuna. Proračun mestnega zaklada ali uprave je namreč tako neznatno zvišan, da od letošnjega ni niti za 5% višji, kar v sedanjih razmerah za občane gotovo pomeni prav prijetno presenečenje. Navzlic tako minimalnemu zvišanju proračuna je pa v posameznih proračunskih postavkah vendar poskrbljeno in zajamčeno za redni napredek mesta, da vsaj ne bomo zaostali, čeprav smo se za prihodnje leto morali odpoovedati večjim investicijam za javna dela. Kakor v zasebnih gospodinjstvih, je tudi ljubljansko mestno gospodarstvo lahko zadovoljivo, če pri skrajni varčnosti preživi sedanje razmere brez škode za razvoj mesta. Brez pripomb, pritožb in nezadovoljnosti sprejeti osnutki mestnih proračunov za prihodnje leto nam je pa obnem tudi prav razveseljujoč dokaz, da Ljubljancem razumejo izredne razmere ter jih upoštevajo s skromnostjo in skrajno varčnostjo tako v zasebnem kot v javnem gospodarstvu.

1 Danes vsi v frančiškansko dvorano, kjer se vam bo ob prof. Mlakarjevi štirideletni »Bajtarska princeza« nudila mnogo prijetne zabave. Predstave se vrše dopoldne ob pol 11 in popoldne ob 3. Vstopnice se dobijo od 9 dalje pri dnevnih blagajni.

1 Vodstvo na razstavi Mušič-Sedej-Zonič bo imel danes, v nedeljo dopoldne ob 11 umetnostni zgodovinar profesor Franjo Šijanec.

1 Podpornemu društvu za gluho mladičino je daroval g. Anton Koritnik, Ljubljana, Bleiweisova 2, namesto venca blagopokojni gospe Mariji Pauer iz Ljubljane, Sv. Petra cesta, 150 lir. Prisrčna hvala!

1 »Višarska polena«, slovenska kmečka drama v štirih dejanjih, prirejena po istoimenski povesti, nam kaže slovenskega kmeta v njegovi borbi do zemlje, časti in ljubezni, kjer se pokaže krut in neizprosen, ki pa ima tudi srce polno neizmerne dobrote, ljubezni in odpuščanja za vse one, ki jih Bog tepe. Drama slovenskega pisatelja zasluži, da si je ogledamo. Predstava se bo vršila poslednjič danes, v nedeljo ob pol 5 popoldne. Predprodaja vstopnic je v društveni pisarni, Petrankova 12, I. nadstropje, desno.

1 Drž. ženska obrtna šola na tehniški srednji šoli v Ljubljani prične s poukom v torek, dne 15. decembra ob 8. Navedenega dne naj se zbere učenke v učilnicah ženske obrtne šole (vhod Gorupova ulica 10, pritrilec, desno).

1 V galeriji Obšernel razstavlja France Pavlovec svoja letošnja dela, ki vzbujajo izredno pozornost med ljubitelji naše umetnosti. Slikar je tokrat izbral svoje motive iz našega Posavja ter je kot priznan krajinar pokazal na platnu vse očarljivosti tega dela naše okolice, tako v vasicah kot tudi v krajini. Razstava je odprta dnevno od 10—17. Opozorjamo občinstvo na to razstavo, naj ne zamudi prilike, da si jo ogleda.

1 Veličastna pesem človeka — kmeta, kateremu predstavljajo njegov grunt največjo vrednost na zemlji, za katero se je treba boriti, umirati, pesem polna strasti, sovraštva, proti kmetu se borita ljubezen z nesebičnim odpuščanjem gane vsakega, ki jo čuje. To je pesem, ki jo je izrazil z besedami Velikonja v svojih »Višarskih polenih«, katere bodo igralci Rokodelskega odra igrali danes v nedeljo, 15. t. m. ob pol 5 popoldne. Cenjeno občinstvo vljudno opozarjamo, da si nabavi vstopnice v predprodaji dopoldne od 10 — 12 in dve uri pred pričetkom predstave v društveni pisarni, Petrankova 12, I. nadstr., desno.

1 Dirigent Drago Mario Šijanec ki je eden najboljših in najbolj agidnih naših dirigentov, ima velike zasluge za letošnje simfonične koncerte ki so tako močno pozivali naše koncertno življenje, kakor še nikdar v poslednjih letih. Posebno velik uspeh je imel s III. simfoničnim koncertom, ki se bo na vsestransko željo ponovil jutri, v ponedeljek, 14. dec. ob 18. uri v veliki unionski dvorani. Tudi pri ponovitvi bo izvajal Griegov Koncert za klavir in orkester naš najodličnejši pianist prof. Anton Trost. V ostalem so na sporedu še: Rossini, Lajovic in Dvořak. Občinstvo opozarjamo, da bo začetek točno ob 18. uri. Predprodaja vstopnic pa je v knjigarni Glasbene Maticice in se dobe vstopnice še po vseh cenah.

1 Jezikovni tečaji — italijanski, nemški, francoski — v središču mesta pri Trgovskem učnem zavodu, Kongresni trg 2 — prično 14. t. m. Pouk dopoldne, popoldne ali zvečer (po želji) v začetnem, nadaljevalnem ali konverzacijskem oddelku. Najuspešnejša učna metoda. Tečaji so uradno dovoljeni. Vpisovanje in informacije dnevno do 19. ure.

1 Dramatsko-igralski tečaj. Interesentje (inje), ki so prišli po informacije, naj se v važi stvari zglasijo še ta teden. Ostale opozarjamo, da z igralsko šolo pričnemo 15. t. m. Pouk popolen (izgovarjava, šminkanje, recitacija, deklamaci-

Za Božič

je lepa knjiga najlepše darilo
 Take krasne in zanimive knjige so izšle v letošnjem letniku **Naša knjiga:**
 Budak: **Ognišče** I. del L 75.—, II. L 70.— (Roman iz Like)
 Kociper: **Goričanec** L 60.— (Roman iz Prlekije)
 Salvaneschi: **Paganini-Chopin** L 60.— (Življenjepisa)

Vse knjige so umetniško opremljene in vez. v celo platno. Do konca leta izide:
 Dickens: **Dorritova najmlajša** I.-II. del

Začelba Naša knjiga
Ljudska knjigarna v Ljubljani,
 Pred škofijo 5 — Miklošičeva c. 5

ja, dramatika, režija, scenografija, jeziki itd.). Revnejši popust. Prijavljanje dnevno: Mestni trg 17-1.

1 Matineja mladinska opereta »Angel z avtom« bo ob 10.30. Besedilo je napisal M. Simončič, glasbo L. Mav. Osebe: sv. Peter — Janko, ing. Strukelj — Anžlovar, Marijana — Stritarjeva, Urša — Koširjeva, Biserka — Barbičeva, stražnik — Pianček, Joško — Bajde, sonce — Urbančičeva, mesec — Humar, botra Smrt — Džanga, Migica — Remškarjeva, žigica — Tavčarjeva. Dirigent: R. Simoniti, režiser: M. Slavčeva, koreograf ing. P. Golovin.

1 Italijansčina, nemščina, francosčina in angleščina. Kdor se hoče v kratkem času naučiti enega ali več jezikov, naj se vpiše v naše nove tečaje, ki se začno ta teden. Vpisovanje dnevno od 8 do 12 in od 14 do 16. Korpetitorij, Mestni trg 17-1.

1 Solske konference so minule. Starši, ki hočejo, da se bodo njih otroci-gimnazijci, trgovska šola in akademija, ljudska šola — stalno učili pod nadzorstvom profesorjev v toplih prostorih (razlaga, poprava nalog itd.), naj jih vpišejo v Korpetitorij, Mestni trg 17-1. Važno tudi za dijakke, ki se vozijo, in privatiste.

1 Sobotni živilski trg. V soboto je bil živilski trg zaradi milejšega vremena precej živahen. Zelenjadni otok je bil popolnoma zaseden od domačih prodajalk; tako so pripeljale Trnovčanke in Krakovčanke lepo endivijo, dalje mnogo motvilca, izredno zdravo in debelo nadzemsko kolerabo, le malo pa je bilo napredaj rumene, podzemne kolerabe. Dobi se že prvi rdeči radič. Mnogo je bilo na izbiro zelene, korenja in peteršilja. Na prvem otoku so okolitanke prodajale prav tako raznovrstno zelenjavo in zeljnate glave. V dober kup je šlo kislo zelje, prav tako kisla repa. Uvožene je bilo precej lepe cvetlice. Neka ženska je iz bližnje rudniške okolice prinesla košaro mraznice, ki so bile tako prodane. Sedaj je prav ugoden čas za poznojesenske ali boljše zimске gobe, tako za sivke ali mraznice in za snežnice, ki so popolnoma bele, toda pri teh gobah mora biti človek zelo previden in dober poznavalec vseh gobjih vrst.

Naznanila

GLEDALIŠČE. Drama. Nedelja, 13. decembra ob 15: »Hamlet, Izven. Ponedeljek, 14. decembra: Zaprt. — Torek, 15. decembra ob 16.30: »Gradbenik Solness. Red. Torek. — Sreda, 16. decembra ob 16.30: »Primer de. Hirna. Red A. — Četrtek, 17. decembra ob 16.30: »Oče. Premiera. Red premierski. — Petek, 18. decembra ob 15: »Saloma. Izven. Zelo znižane cene od 10 lir navzdol.

Opera. Nedelja, 13. decembra ob 10.30 »Angel z avtom«. Mladinska opereta. Izven. Začnane cene od 18 lir navzdol. — Ob 16: »Slepa mlč. Izven. Cene od 24 lir navzdol. — Ponedeljek, 14. decembra: Zaprt. — Torek, 15. decembra ob 16: »Slepa mlč. Red B. — Sreda ob 16: »Thais. Red Sreda. — Četrtek, 17. decembra ob 16: »Gasparones. Red Četrtek.

ROKODELSKI ODER. Danes v nedeljo, 13. dec. ob pol 5: »Višarska polena«. Predprodaja vstopnic v nedeljo dopoldne od 10 do 12 in dve uri pred pričetkom predstave v društveni pisarni, Petrankova 12, I. nadstropje, desno.

RADIO. Nedelja, 13. decembra: 8 Napoved časa — 8.15 Koncert organista Carla Morianija — 11 Prensos pete — 12.30 Poročila v slovensčini — 12.45 Prensos pete — 13.30 Poročila v italijansčini (O. G. B. Marino) — 12.15 Razlaga evangelija v slovensčini (O. G. Sekovčan) — 12.30 Poročila v slovensčini — Komorna glasba — 13 Napoved časa — Poročila v italijansčini — 13.15 Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovensčini — 13.20 Pisana glasba — 14 Poročila v italijansčini — 14.15 Koncert Radijskega orkestra in Komornega zbora, vodi dirigent D. M. Šijanec — Slovenska glasba — 15 Poročila v slovensčini — 17.15 Štefanija: Pripravljajmo iz zelenjadi okusne jedi — predavanje v slovensčini — 17.35 Koncert sopranistke Pavle Lovsetove — 19.30 Poročila v slovensčini — 19.45 Napovi in romance — 20 Napoved časa — Poročila v italijansčini — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovensčini — 20.45 Filmsko glasbo izvaja orkester, vodi dirigent Angelini — 21.15 Koncert pianista Antona Trosta — 21.45 Predavanje v slovensčini — 22 Koncert Adamičevega orkestra — 22.30 Operna glasba — 22.45 Poročila v italijansčini.

Ponedeljek, 14. decembra: 7.30 Pesmi in napovi — 8 Napoved časa — Poročila v italijansčini — 12.20 Ploščo — 12.30 Poročila v slovensčini — 12.45 Operna glasba — 13 Napoved časa — Poročila v italijansčini — 13.15 Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovensčini — 13.20 Operna glasba — 14 Poročila v italijansčini — 14.15 Koncert Radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Šijanec — Glasba za godalni orkester — 14.45 Pisana glasba — 15 Poročila v slovensčini — 17 Napoved časa — Poročila v italijansčini — 17.30 Pet minut gospoda X — 17.15 Duet harmonik — 17.35 Koncert violinišča G. Rieardi — 19 »Govorimo italijansčino« — pouk prof. dr. Stanka Leben — 19.30 Poročila v slovensčini — 19.45 Komorna glasba — 20 Napoved časa — Poročila v italijansčini — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovensčini — 20.45 Simfonične priredbe iz filmov simfonični orkester družbe EIAR, vodi dirigent Ferrero — 21.25 Predavanje v slovensčini — 21.35 V kraljestvu plesa — 22.10 Koncert pianistke Zite Lana Cucehli — 22.45 Poročila v italijansčini.

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarnice: v nedeljo: dr. Kmet, Bleiweisova c. 43; mr. Trnkočev, ded. Mestni trg 4, in mr. Ustar, Selesburgova ul. 7.
 V ponedeljek: mr. Bakračič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20, in mr. Murnayer R., Sv. Petra c. 78.

Iz Novega mesta

Kdor se mudi v Novem mestu, lahko opravi vsa naročila in dobi vsa pojasnila v zvezi z časopisi »Slovenec«, »Slov. doma«, »Domoljub«, »Bogoljub«, »Slov. knjižničar« ter »Slovenčev koledar« v podružnici »Slovenec« v Novem mestu. Le če bodo naročniki redno plačevali naročnino, bodo list prejimali, sicer bo ustavljen. Tudi zastopniki imenovanih listov iz sosednih krajev lahko izročijo ves nabrani denar in napravijo potrebne obračune pri podružnici v Novem mestu.

Iz Št. Vida pri Stični

V vseh zadevah naših časopisov glede »Slovenec«, »Slov. doma«, »Domoljub«, kakor tudi v zadevi »Slovenčev knjižničar« in »Slovenčev koledar« se blagovolite obračati na župnijo Šent Vid pri Stični, na našega zastopnika g. Alojzija Kristana, Glagovec 16, Št. Vid pri Stični, ali pa na g. Janeza Berganta, kaplana v Št. Vidu pri Stični.

Vojno pristanišče Toulon

Toulon, okrožno mesto in trdnjava, ima več kot 150.000 prebivalcev in je že več kot 200 let najvažnejša vojna luka Francije ob Sredozemskem morju. V starem veku je bila tu grška kolonija, ki je stvela zaradi svojih škrlatnih barvarnic.

Od 9.—13. stoletja je mesto zelo trpelo zaradi napadov Saracenov. Pod Ludvikom XIV. (1643—1715) je bilo mesto močno utrjeno. Leta 1744 so Angleži pri Toulonu premagali špansko-francosko brodogradnjo. Dne 28. avgusta se je Toulon, ki je bil sovražen narodnemu konventu, predal angleško-francoskemu brodogradnjo. V oktobru so začele potem konventske čete oblegati Toulon, pri čemer je poveljeval topništvo Napoleon Bonaparte, ki si je tu pridobil svoje prve lavorice. Dne 19. decembra je bilo mesto zavzeto in hudo kaznovano.

Toulonski zaliv se zajeda 50 km jugovzhodno od Marseillesa med polotokoma Sicie na zahodu in Giens na vzhodu, globoko v deželo. Dva nadaljnja polotoka, Cépet in Mourillon, ločita zunanji del toulonske luke od notranjega dela, ki je z umetnimi valobrni kot z zapahom zaprta do 500 m širine. Mornariški arsenal, ki zavzema prostor 270 ha, je bil zgrajen že leta 1680 po načrtih trdnjavskega stavbenika Vaubana. Ta arsenal je obdan z velikanskimi skladišči, ki je v njih napolnjen material za gradnjo in opremo ladij. Mimo tega spadajo še k arsenalu železolarne in druge delavnice in tvornice. Med starim pristaniščem in ozkim delom starega mesta se razteza »Obala Kronstadt« (Quai de Cronstadt).

V starem delu mesta je mnogo zgodovinskih stavb, tako stolnica Marie Majeur, ki izvira iz 11.

stoletja in je bila kasneje še večkrat prezidana in prenovljena in ki je znotraj okrašena z okraski marseillskega kiparja Pugetja, ki je spadal k slavim francoskim umetnikom 17. stoletja. Tudi ostaline toulonske cerkve, kot cerkev sv. Alojzija, sv. Petra in sv. Frančiška Pavljanskega imajo že več stoletij za seboj, kakor tudi magistrat.

Stari del mesta je obdan z novjšimi mestnimi predeli, ki se raztezajo proti vzhodnemu delu pristanišča. Na jugovzhodnem delu novega mesta s širokimi in tudi strmimi cestami, saj je Toulon zgrajen na pobočju 525 m visokega Mont Faron, se vije Boulevard de Strasbourg mimo veličastnega gledališkega poslopja, mimo Trga Svobode, ki je obrasel z dateljnimi palmami, in dalje mimo mestnega parka in obsežnega botaničnega vrta. Krog in krog mestnega središča so predmestja; med njimi so lepe četrti samih vil, tako na strmih obronkih Faron in na polotoku Mourillon, čigar obala je v mirnih časih privabila številne goste in popotnike.

Prebivalstvo Toulona se je predvsem bavilo s tistimi panogami, ki so bile v zvezi z vojno luko in ladijsko industrijo. Kakih drugih industrij je kaj malo. V Toulonu je le še nekaj mlarnic, stiskalnic za olje in pa tvornice za predelavanje plutovine, ki jo uvažajo iz Alžira. Tudi trgovsko pristanišče je precej nepomembno, ker se ves izvoz in uvoz in trgovina s francoske sredozemske obale steka v Marseillesu.

Zaradi velikega pomena kot vojno pristanišče je Toulon močno utrjen proti morju in kopni zemlji, kjer sta dva pasova trdnjav, a na morski strani je — zlasti na polotoku Cépet — mnogo nasipov, bunkerjev in daljnostrelnih topov.

da je morala postati nična tudi zadnja želja, ko si je želel, da izgine skrinja zlatnikov.

In res, že je prihajala od nekod. Niti en zlatnik ni manjkal!

Tako se je na koncu smejal le lahkoživec prav od srca in menil: Takale krastača je vendar neumnejša, kot bi si kdo mislil.

Kaj je videti vedro?

Če so pri kaki dvodelno prikriveni obleki krilo in rokavi iz istega blaga. Ali ste že opazili, kako prijetno je videti križasto pahovko pri enobarvnem kostumu? In kako okusno pristojijo lahke, enobarvne rutice črtastim oblekam? A tole ne bi bilo prav: da bi imela kaka oseba športni kostum, na glavi pražnjki klubuk s tančico in rožami. To dvoje pa ne sme in ne sme biti skupaj!

Križanka št. 65

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
								21				22						
20																		
23			24			25						26					27	
28							29			30	31			32	33			
34		35				36		37				38						
39				40						41				42	43	44	45	
46	47		48	49					50	51								52
53						54				55					56			

Vodoravno: 1. hladilna priprava, 9. starorimski državnik, 13. petrolejsko mesto na Kavkazu, 17. preprosto orožje, 20. pripadnik krive vere, 21. mohamedanski bog, 22. samostanska predetojca, 23. slovenski književnik (Dalmatinske povesti), 24. švicarski kanton, 25. zgodovinski kraj v Srbiji, 26. plazilec, 27. japonska mera, 28. povest Pavline Pajkove, 29. cestni delavec, 32. kraj ob Sotli, 34. starorimska pokrajina, 37. povest Pavline Pajkove, 29. cestni delavec, 32. kraj ob Sotli, 34. starorimska pokrajina, 37. slovenski učenjak, 38. mesto v Perziji, 39. turinska založba, 40. italijanski jezikoslovec in književnik (1835-1912), 41. japonsko oblačilo, 43. slovaška politična osebnost, 46. švicarski hrib, 48. leposlovna oblika, 51. del pisma aligovora, 52. del telesa, 53. južno sadje, 54. sveta gora v Grčiji, 55. letoviški kraj v Švici, 56. namizna igra.

Navpično: 1. reka na Štajerskem, 2. gora v Kavkazu, 3. poslopje, 4. gora na Balkanu, 5. kraj na Štajerskem, 6. barvarska potreščina, 7. krdelo, 8. ekrajsano srbsko moško ime, 9. kovarska priprava, 10. računski izraz, 11. slovenski skladatelj, 12. finski književnik, 13. balkansko pristanišče, 14. kraj na Štajerskem, 15.

Dvo zimski obleki za pod plašč

Ali znaš peči pravilno kuriti?

Tudi to je treba znati in sleherna gospodinja mora biti večja gospodarskega varčnega kurjenja. Pri tem pa gorenje samo še ni najbolj važno. Saj se da večkrat kak prostor le zato slabo kuriti, ker se vrata in ostan slabo zapirajo. Če zmeraj kje vleče, ne more biti noben vročotor topel. A tudi bližnje stene in strepi in podi naj bodo kolikor se da tako narejeni, da ne dopuščajo, da bi odšla toplota, ki je v prostoru, ven. Pri podih to lahko dosežemo s progami in s papirjem pod njimi. A kako je s ste-

nami? Ker na kako prezidavanje seveda ni misliti, si je treba v mrzlem letnem času izbrati za »družinsko sobo« tisti prostor, ki ima najboljše lego. Mnogo kuriva si prihranimo, če kurimo v taki sobi, ki ima najmanj zunanjih sten, in če so sobe, ki so zraven tega prostora, a tudi tiste, ki so nad njo in pod njo, tudi zakurjene. Če izrabimo razne strani neba in sončno toploto, pa si prihranimo še več, in zato bodi soba, ki jo kurimo, obrnjena na jug in zahod.

Neumno je, če se pritožujemo, da se kak prostor ne da segreti, če so, na primer, v kleti nad sobo zmeraj okna odprta in če na podstrežju niso line zaprte. Če bi smotrno pazili na »okoliš« bi lahko celo to doseglji, da bi bilo v kaki sobi vso zimo toplo, pa čeprav ne bi bila nič zakurjena. Seveda je pa to le teoretično mogoče. Saj v »praksi« je treba skrbeti za svež zrak, ki je seveda mrzel, ker prihaja od zunaj. A tudi glede na to je treba pameti, zakaj, pozimi je preveč zračenja — izguba. Najbolje je, če odpreš okna malo prej, preden zakuriš peč. Če je zunaj nič stopinj, potem imej zjutraj okna pol ure odprta in še popoldne 20 minut. Če je pa hud mrz, je zadosti, če le enkrat na dan zračiš četrty ure dolgo. Kadar je pa vreme vlažno in deževno, tedaj zračiš šele potem, ko v peči že gori, da se ne orosijo stene in pohištvo.

Paziti je treba, da peč ni umazana, da je pepel izpraznjen, da je rešetka znotraj očiščena in še to je važno, da ne bezaš po žerjavici, ki potem popada skozi rešetko in je toplota izgubljena.

Pravilno kurjenje je umetnost, ki je za gospodarstvo velikega pomena. Treba je je le znati in — obvladati.

V gledališču je Zaloigra. Po drugem dejanju se vse joka. Neka gospa je vsa prevzeta, na vso moč se joka in njen robec je ves moker od solza. Njena prijateljica ji ponudi svoj suhi robec, a gospa od joka komaj izdavi iz sebe: »Le pusti, saj bo šlo tretje dejanje tudi še noter!«

FANTEK V NEBESIH

TEKST IN SLIKANICE: DAGMAR KACER

«LJUBI ANGELČEK, KAJ HOČES, KO PA JE DEKLICA ZMZNILA. SAM BOG LAHKO OBUDI!» JE REKEL NJEN ANGELČEK, KI JE STAL ZA NJO.

»BOŽJA VOLJA JE BILA, DA JE ZMRZNILA.« JE REKEL ANGELČEK VARUH. »KAR BOG STORI, VSE PRAV STORI. BILA JE VELIKA UBOŽICA NA ZEMLJI!«

Prebrisanec

K nekemu lahkoživcu, ki se je vsakemu delu rad daleč naokrog izognil, a bi vendar rad udoben živel, je prišla nekoč stara, grda krastača.

»Vem, kaj bi rad,« je dejala, »vse dni svojega življenja bi hotel živeti v sijaju in veselju, ne da bi mignil s prstom.«

»Uganila si,« je globoko zamišljen dejal lenuh, »le da bi se mogla moja želja zares izpolniti.«

»Saj ti rada pomagam,« ga je opogumila krastača. »Če me obdržiš pri sebi, ti vsak dan izpolnim po eno željo. Stavim pa en pogoj, da bom namreč s teboj jedla iz istega krožnika, pila iz iste čaše in v isti postelji spala ko ti.«

Lahkoživec se je namrdnil. Skupaj živeti s tako nevzgojeno živaljo bo zares gnusno — toda zato bo tudi vsak dan izpolnjena po ena želja, kakršna koli — holadri — saj tako bo vendar na cilju vseh svojih želja.

In je napravil pogodbo s krastačo.

Prvi dan si je zaželel krasen grad, drugi dan vedno pogrnjeno mizo, polno najslastnejših jedil in pijač, tretji dan prekrasnih oblek in tako dalje. Vsak dan pač nekaj, kar je bilo najboljšega in najlepšega pod božjim soncem. Življenje mu je potekalo ko kralju in bil bi popolnoma srečen, če ne bi bilo gnusne krastače, ki mu je vse užitke zagrenila. Nobena jed mu ni več teknila, če je sedela ona na njegovem krožniku in si jemala najboljše grizljaje. In ko se je ponoči pretegovala po njegovi postelji, ga je stresal stud prav do kosti.

Začel je razmišljati, kako bi se je rešil, ne da bi na drugi strani izgubil vse pridobljene ugodnosti.

»Čakaj, imam jo,« se je spomnil. »Zelel si bom še kup zlata, potem jo ubijem.«

Rečeno storjeno. Drugi dan si je zaželel polno skrinjo zlatnikov. V hipu je stala skrinja pred njim. Toda na pokrov se je usedla krastača in zagrozila: »Ti pač sedaj še misliš, kako bi se me rešil, ko imaš tolik kup zlata, kaj ne? Povem ti pa, kakor hitro mi škoduješ ali me spodiš, je najina pogodba razdrta in vse ti bo vzeto nazaj, kajti vsaka želja, ki si jo izrekel, bo s tem trenutkom postala nična...«

»Ali pa je to tudi res?« jo je prodirljivo vprašal.

»Prav zares,« je odgovorila. »Ne svetujem ti, da poizkusiš.«

A lahkoživec je bil prebrisan.

Drugi dan je namreč rekel: »Če vse želje postanejo nične, kaj mi potem koristijo zlatniki. Zelim, da gre skrinja zlatnikov spet tja, odkoder je prišla.«

In res, kot je prišla, je skrinja z zlatniki tudi izginila.

Krastača se je zakrohotala in nato spila iz njegove čaše čokolado.

Prav tega trenutka je čakal lahkoživec. Vzel je s mize vilice in čofnil z njimi po krastači, da je kar koj stegnila noge od sebe.

»Tako, tu imaš, gnusna amfibija,« je jezno zaklical.

S krastačinim življenjem pa so obenem izginile tudi vse dobrote, ki si jih je tekem časa zaželel.

Toda pri pogodbah mora biti vse do pičice prav. Tudi v čarovniških poslih. Logično torej,

TOMAŽ POKLUKAR: BELLE ZVEZDICE

Sedaj se ni mogel na Matevža jeziti. Sedaj ne.

»Strahotno sem lačen, je dejal Matevž in prijel za žlico. Drugi pa se niso zmenili za večerjo, preveč jih je prevzela pojoča skrinja, kakršno poslušajo prvič. Pač, oče se je premagal in začel jesti, kajti bil je le gospodar ki ne sme biti otročji tudi kadar bi mu to prišlo. Dobri pevci v mestu pa niso odnehali, začeli so spet novo: o sv. Jožefu, ki ga skrbi, kaj bo z večerjo in ki ga Marija potroša — »saj večerje treba ni...«

Materi je bila pesem posebno všeč; začela je spremljati, oglašila so se še drugi in kmalu so prepevali vsi z očetom Andražem vred.

Bila je mirna noč. Pod okni se je iskril sneg in se izgubljal na modrikastih pobočjih, ki so se prelivala v temo. Ta je segala vse do hiš v dolini in če si gledal tjakaj, je obviselo oko na majhnih rumenih oknih. Povsod je vladal mir; noben pes ni zalajal, noben fant ni zavriskal. Tisto, kar je bilo to noč človeškega življenja, je bilo skrito v domove. Samo svetlikačova se okna so vedela povedati, da ljudje ne spijo.

Matevž se je spravil na toplo kruno poč in začel pripovedovati po svoje

je bilo med njimi tudi kaj takih z vrha ali dna človeške družbe; kaj bogatašev, trgovcev, razumnikov, obrtnikov... ali pa kaj potepuhov beračev nasilnežev?

Oče je kajpada rad odgovarjal, ni pa vedel naprej od pradedov. Ta je bil batar in drvar. Ded je vedel povedati, da je bil hudo pridnih rok in da je vsakih par let kaj dokupil. Tudi ded se je oddolžil zemlji, ki ga je redila. Kupil je gozd, da je žgal ogelje že na svojem. Tudi Šukovo gmajno ter pašnik pod Smrekovcem je poplačal s svojimi žulji. Dokler bo to naše, se ga bomo hvaležno spominjali. In moj rajni oče, Bog mu daj večni mir, ta je bil mož in pol. Trdo nas je držal in učil delati, zemljo pa je razumel kakor mali otroka. On je prezidal hišo, postavil novo žago, dokupil vinograd v Limbušu in razširil njive. Koliko kamenja je iztrebil in razstrelil, kako se je marsikateri pust kos na gruntu spremnil v dobro zemljo. Da, vse kar imamo, je z njegovim znojem blagoslovljeno!

»Ali je res, da je bil stric Jože prvi iz našega rodu v šolah?«, ga je prekinil Matevž.

»Bil je v šolah, bil kakor ti, samo da ni imel sreče. Če se ne bi bil stopen, ko so ga mestni fantiči zmerjali s kravim pastirjem, bi bil danes najbrže kje župnik. Tako pa — poslali so ga domov kot nasilneža, ki se ni dal ukrotiti. To pa res ni bil. Tudi doma ni imel več mira. Lahko bi ostal in bi grunt razdelila — dovolj bi bilo za dva — vzel pa je nekaj dediščine in se pre-

selil v Ameriko. Tam je živel, delal in umrl. Kako bolj miren bi bil, če bi spal spodaj pri Sv. Lovrencu.

Matevž se je zamislil.

Stric Jože je bil v šolah in oče doma. Se že ponavlja: Ciril doma, Andrej pase duše, jaz pa še trgam hlače v šolah. Kdo bo srečnejši, kdo bo zaslužnejši za rod Andraževih? Moj Bog, samo da ne bi ostal suha veja na tem rodovitnem drevesu!

Iz doline so se oglasil veliki zvon. Domači so se odpravljali k polnočnici. Matevž pa je še ostal pri očetu, ki je ostal doma za varuha. Rad bi ga še vprašal po materi ali je bila lepa, ko se je ženil ali pa jo je vzel zaradi dote, ki jo je prinesla k hiši. Ne spodob se pa, da bi kaj takega vprašal. Kazalec radijskega aparata je naravnal na Ljubljano in očetu natančno razložil, kako bo slišal najprej zvonjenje, potem pa polnočnico iz daljnega belega mesta.

»Mogoče bo tudi Majda v isti cerkvi; oče in Majda bosta poslušala iste orglje, isto petje,« je mislil.

Na smučeh k polnočnici

Namazal je smučki za smuk in si pripravil bakljo. Da ga ne bi zeblo, si je oblekel kratek očetov kožuh, popil še škodljivo vročega čaja ter stopil pred hišo. Mraza še čutil ni, pač pa se je zazrl na hribovske kolovoze in steze, kjer so ljudje gazili sneg in se spuščali prav počasi proti cerkvi. Ljudi pravzaprav ni videl, pač pa treske ubogih, pa svetilj-

ke in baklje premožnejših. Rumeno luč so metale na zasnežene gazi. Visoka okna cerkve so bila še skoraj temna, hišna okna pa so se prijazno odražala v temi. Tam, kjer so imeli električno luč, so bila skoraj bela, kjer pa so svetili s petrolejkami, so bila rumena.

Ko so je baklja razgorela, si je nataknil smučki, jih tesno pripel, vzel palice v roke in se pognal v smer, kjer ni ograj in prekopov. Nič ni bilo treba poganjati, smučki so žvižgale in škripale kar same. Deske so orale po nepohojnem snegu, šlo je hitro, kolikor je hotel dopustiti, oblak pršiča se je dvigal za njim. Bil je suh novineček na uležani podlagi.

Matevž drvi k polnočnici. Z bakljo v rokah reže temo in z očmi strmí v smer pred seboj. Oče stoji pri oknu ter gleda za sinom, kako krmari čez polja in senožeti. Ah, moj Matevž ne bo izgubljen, čeprav živi med tujimi, gosposkimi ljudmi. Tak je kot je bil vedno. Prav nič se ni spremenil.

Na spodnjem koncu grunta se Matevž zaustavi. Nekdaj je hodil tod počasi in se držal materinega krila, sedaj mora drveti, vse je zanj prepočasno. Noč je tiha, da čuje veliki zvon, ki vabi tudi na oni strani v Ribnico. Zazre se v nebo in išče zvezdo, ki bi bila podobna repatici. Takšno zvezdo so videli samo enkrat pastirje v Betlehemu, ostal pa je spomin nanjo in mnogo več: evangelij o rojstvu Gospodovem in tiha sreča Kristjanov, ki zaživí vsak sveti večer iznova.

Šport

Nedeljski športni spored

V Ljubljani: dvoboj z malo žogico med Korotanom in Hermesom.
Nedeljski dvoboj med najboljšima moštvo-
ma v namiznem tenisu obeta ljubiteljem te
športne panoge zanimive in trde borbe. Priče-
tek dvoboja je določen na 10. uro v dvorani
hotela Miklič. Pobirala se bo znižana vstopnina
1 lira po osebi. Korotan s svojimi najboljšimi
igralci: Bradeškom, ljubljanskim prvacom, Ale-
šem Strojnikom in Gabrovškom bo Hermežu-
nom trd oreh. Hermežani pa nastopijo z Boga-
tajem, Strojnikom Romanom in novim članom
Požencelom, ki je na zadnjem turnirju žel mno-
go odobravanja. Vse borbe bodo trde in bo
vsaka točka usodna za končni izid tega dvoboja.
Državno nogometno prvenstvo. Danes je na
vrsti 11. kolo s sledečim sporedom: Torino :
Liguria, Venezia : Atalanta, Milano : Lazio, Vi-
cenza : Bologna, Fiorentina : Bari, Roma : Am-
brosiana, Genova : Livorno, Triestina : Juven-
tus. Vse igre bodo na igriščih prvomenovanih
moštev.

Sport v kratkem

V podonavskem nogometnem prvenstvu je
presenetila v nedeljo Austria, ki je odpravila
Rapid s 6:2; vodilna Vienna je pa končala sre-
čanje z SC Wieno s 4:2. — Vrstni red na vrhu
razpredelnice je tale: 1. Vienna, 2. WAC, 3. Wien-
er Sportklub. Vsi trije klubi imajo po enajstem
odnosno dvanajstem srečanju po 17 točk.

18 novih športnih filmov je izdelalo nemško
vodstvo za šport in telesno vzgojo. Filmi so v
glavnem propagandne in poučne vsebine.
Svedski ne bodo potovali v Švico. V nedeljo bi
morala nastopiti švedska reprezentanca v hokeju
na ledu v Zürichu. Zaradi prometnih težav pa so
morali Švedi odpovedati svoje gostovanje. — Iz
istega razloga bo najbrž odpadlo tudi gostovanje
HC Davosa na Švedskem.

Nov troboj na snegu so vpeljali v Švici. Zna-
no je, da smučarji radi vežejo razne vrste smuča-
nja v alpsko kombinacijo, nordijsko kombinacijo
in podobno. Sedaj čitamo, da so vpeljali v Švici

poseben troboj, ki je namenjen vojaški smučar-
ski vzgoji. Ta troboj obsega smuk, tek na smučah
čez ovire in streljanje. Morali bomo počakati, da
bomo zvedeli, kako se bo nova kombinacija tek-
movanja na smučah obnesla. Prva priložnost za to
bo švicarsko vojaško prvenstvo, ki ga bodo pri-
redili v Adelbodenu.

Na Miklavževo, ko je bil rojstni dan Nikolaja
Horthyja, so podelili na Madžarskem lepo število
športnih odlikovanj. Prejeli so jih nekateri tek-
movalci, katerih uspehi so tudi pri nas znani. Na
prvem mestu čitamo ime Szilaghyja ki je postavil
nov madžarski rekord v telu na 10.000 m. Med
odlikovanci so bili tudi naslednji: Alice Florian
in Josef Asboth iz vrst igralcev tenisa; sabljača
Bela Rerrich in Pal Kovacs, plavalca Sandor Ta-
tos in Ilonka Novak, boksar Miriszlai in še nogo-
metaši: Bodola, Toth (Gamma), Sarosi III in Szuecs.

O plavalni tekmi med dunajskimi in budim-
peštanskimi dekletki smo prejeli naslednje podrobnosti:
Zmagale so Madžarke v razmerju 37:27. Dunajčanke
so dosegle prva mesta samo v skokih v vodo, vse
plavalne točke pa so izpadle v prid Madžarkam.
Ilonka Novakova je zmagala na 100 metrov prosto
in hrbtno s časi 1:10.2 odnosno 1:18.6. Ostala
prvenstva so dosegle: Editz Albach na 400 m prosto
5:25.8, Irena Schmegyi na 200 m prsno 3:22.6,
v štafeti 4 x 100 m prosto pa so postavile Madžarke
znamko 5:07.8.

Pred tednom so končali Madžari z jesenskim
nogometnim prvenstvom. Grosswardeinu se je ko-
maj posrečilo, da je ostal na prvem mestu z raz-
liko golov 45:20. Szolnok je drugi, Csepel pa
tretji.

V stockholmski Alvikshalle, ki jo je obiskal
tudi sam kralj Gustav, so gledali te dni teniški
dvoboj med Švedi in Danci. Zmagali so Švedi v
razmerju 4:1.

Znamenita drsalca Maxi in Ernst Baier sta
začela z letošnjo sezono v Hamburgu. Že pri prvem
nastopu sta žela velik uspeh, ko sta navdušila
12.000 gledalcev, kolikor jih je lahko sprejela
hamburška zimska palača.

Sportniki, ali že veste...

...da bo gostoval nemški državni nogometni
prvak Schalke 04 o božiču v Zagrebu? Udeležil
se bo 35 letnice hrvatskega prvaka Concordie.

...da se je udeležil danski teniški prvak
Einer Ulrich nič manj kakor 2000 tekem? Ul-
richa poznajo tudi v nogometnem športu, v ka-
terem uživa sloves najboljšega danskega sodnika.

...da so se tudi Francozi navdušili za nogo-
met lahkootletova? Tu mislimo na rokomet, ki
so ga začeli gojiti na Francoskem s tako vnemo,
da imajo že 400 rokometnih klubov s 4.500
igralci.

...da je padel na Filipinskih otokih japonski
poročnik Oyex in da je to oni lahkootlet, ki je
dosegel na berlinski olimpijadi tretje mesto v
skoku s palico? Naknadno so ga odlikovali za
junaštvo z najvišjim japonskim vojaškim odliko-
vanjem zlatega znaja.

...da je Romanoni tudi letos na prvem
mestu na listi najboljših italijanskih igralcev te-
nisa? Med ženskami zavzema njegovo mesto go-
metrov? Spodletelo mu je samo v plavanju na

Na nekem italijanskem letalskem oporišču: Piloti, ki so se z bombniki vrnili s poleta nad alžirskim obrežjem.

400 m, kjer je bil Branko Žižek hitrejši od njega.
Se bolj enostavna pa je lista ženskih plavalnih
prvenstev, na kateri čitamo na vseh progah pro-
stege sloga eno samo ime — Ragnhilda Hveger.

...da nemška lahkootletska zveza še ni pre-
jela uradnih poročil o novem rekordu v metanju
diska, ki ga je baje postavil Ernst Lampert s
53.38 m? Potemtakem je verjetno, da je bil disk
prelehek ali pa da je dosegel senzacionalno znam-
ko na prireditvi, pri kateri ni bilo predpisano
število izprašanih sodnikov.

...da je Minella najpopularnejši švicarski
igralce nogometa? Če povemo, da je igral doslej
v švicarski državni reprezentanci že osemdeset-
krat vlogu branilca, je s tem dovolj povedanega.

...da urejujejo v Oslu poseben muzej za vse,
kar je v zvezi z drsalnim športom? Tam bodo
razstavili stare drsalke, slike in tudi trofeje zna-
menitih norveških tekmovalcev.

Gospodarsvo

Iz trgovinskega registra. V trgovinskem re-
gistru so bile vpisane naslednje izpremembe:
Tvrška Karton Ivan Bahovec, dr. z om. zavezo
v Ljubljani je izpremenila naziv v Karton, dr.
z om. zavezo v Ljubljani, vpisan je bil nadalje
poslovodja Bartol Stjepan, pri svečarni Pax,
Kopač & Stele, družba z om. zavezo je bil iz-
brisan poslovodja dr. Kulovec Franc, vpisan pa
Moder Anton. Pri tvrdki Lesex Artur Sachs,

eksporna trgovina je bila vpisana izprememba
tvrdke v Artur Sachs, lesna eksporna trgovina
v Ljubljani.

Iz hrvatskega gospodarstva. Splošna Hrvat-
ska zavarovalna družba v Zagrebu izkazuje za
lansko leto pri glavnici 1 milij. kun izgube 1.02
milij. kun. — Mitroviška parna žaga, tvornica
vezanih plošč in furnirja izkazuje pri bilančni
vsoti 37.12 milij. in glavnici 5 milij. kun dobička
552.500 kun.

Kis samo iz vina v Bolgariji. Zaradi pomanj-
kanja špirta je bolgarska vlada prepovedala iz-
delovanje kisa iz špirta, temveč je dovolila sa-
mo izdelovanje iz vina.

Cerkvena glasba

Franc Premrl: Jezus, tvoji ljubljenci. Dvo-
glasna maša za mladino. Ljubljana, 1942-XXI.
Samozaložba. Opalografiral Roman Pahor. Skla-
datelj je zložil to skladbo na besedilo Gr. Malija.
Razdelil jo je na osem običajnih delov: vstop,
slava, evangelij, darovanje, svet, po povzdigovan-
ju, Jagnje božje in po obhajilu. Tako spremlja
skladba celo službo božjo. Po te vrste skladbah
za mladinske zборе je bilo že veliko povpraše-
vanja, zato bo z njo mnogim ustreženo. Zborov-
ski stavek je vseskozi dvoglasen, v enem samem
taktu zaide v troglasje; je pa tudi več enoglas-
nih mest. Skladba teče gladko, ni za mladinske
glasove previsoka in tudi sicer pretežka, zato jo
priporočamo. Partitura stane samo 8 lir, glasovi
bodo v kratkem izšli. M. T.

„Maščevanje svete reke“

Pravkar je izšla osma knjiga
„Slovenčeve knjižnice“,
delo svetovnoznane finske pisateljice
AINO KALLAS

Zivljenje in mšljenje prebivalcev
Estonske je opisano močno. Živahno,
tako, da knjiga prikrene bralca nase
dokler je ne prebere do konca. —
Knjigo dobite v vseh knjigarnah in
trifikah.

Naročite se na „Slovenčeve knjižnice“
le do Novega leta imate še časi!

Opozarjamo, da bo po Novem letu
med drugimi knjigami izšlo na boljše
Haggard-ovo delo

Roža sveta PILATUS

kmalu na to pesem planin, znamenit
pisatelja Federerja.

Povejte o tem tudi Vašim prijateljem in znancem!

„Naši verni ljudje bodo vsak
božič z ljubeznijo vzeli to knji-
go v roke in se ob njej večer
za večerom poglabljali v lepo
božično skrivnost.“

Silvin Sardenko o knjigi

»DELAJMO JASLICE«

Pisatelj prof. Niko Kuret razpravlja
v njej o zgodovinskem razvoju
jaslice (str. 7-18), razkriva v krat-
kih, izbranih meditacijah njih
bogato vsebino (str. 19-40) in daje
podrobna strokovna navodila za
postavljanje jaslice: o hrbi, hlevu,
rastlinstvu, mestu Betlehemu, razsvetljavi itd. (str. 41-16)

Knjiga obsega 110 strani, ima 38 slik. — Cena 8 lir.

Dobl se v vseh knjigarnah.

EIAR - Radio Ljubljana

Schema della 10ª lezione che verrà tenuta dal prof.
dott. Stanko Leben lunedì, il 14 dicembre 1942-XXIº
alle 19.00.

Tu natisnjeno besedilo je samo ključ za vse one,
ki slede pouku italijansčine po radiu. Italijanske ure
so na sporedu ob ponedeljskih in sredah za začetnike,
ob petkih pa za tiste, ki že imajo gotovo predznanje —
vedno ob 19.

LEZIONE DECIMA

SI parte.

Sono le note di una serena mattinata d'ottobre.
La pianura, sotto un cielo di tenerissimo azzuro, si
stende tranquilla e rassegnata, nella sua molle elezia
d'ori e di gialli, tra il pigro vagolar delle brume fu-
mantil. L'aria è frizzante e cantano i primi pettirossi
sulle siepi che grondano di guazza.

Una vecchia berlina un po'logora e stinta è ferma
in cortile davanti al grande atrio d'ingresso della villa
Serbelloni, a Gorgonzola: un bel cortile quadro circon-
dato da un nobile palazzo a due piani che a mezzodi
s'apre verso il parco. Regna un alto silenzio e le fine-
stre del palazzo sono tutte chiuse.

Un piccolo prete discende dallo scalone d'ingresso
e si ferma sulla porta a vetri. In prete ha venticinque
anni, occhi neri, fronte spaziosa. Indosso porta una vo-
ste talare molto spaziolata e un poco lisa pel grande
uso, e tiene in mano una valigetta piuttosto rigonfia.

«E così, Battista, siamo pronti?» chiede con voce
doccia al cochiere che ricoperto da una pelgrinetta
verdognola sta seduto in serpa e tiene le briglie di due
ben nutriti irlandesi.

«Pronti, Don Pepino.» (Secondo Carlo Linati)

Avverbi di quantità.

poco chiaro, poco chiara, poco chiari, poco chiare,
molto bello, molto bella, molto belli, molto belle,
troppo vecchio, troppo vecchia, troppo vecchi,
troppo vecchie.

quanto è povero! quanto è povera! quanto sono
poveri! quanto sono povere!
tutto lieto, tutta lieta, tutti lieti, tutte liete.

Esercizi.

1. Cambiate il singolare in plurale e viceversa:
Le ore perdute non tornano indietro. — E un negozian-
te onesto. — E l'ultimo della fila. — Sono abitudini no-
cive. — Il cane è un animale fedele. — La renna è
utile al Lappono. — Sono romanzi interessanti. — Que-
ste nuvole sono quasi bianche. — Le notti sono oscure.
— La foglia è verde.

2. Coniugate al presente indicativo le frasi se-
guenti: Cantare una bella canzone. — Scendere le scale
in fretta. — Vestirsi con cura. — Chiedere in prestito
cento lire. — Alzarsi sempre alle sei e non coricarsi
mai prima delle ventidue.

LIVAN SAMEC LJUBLJANA

Damsko, moško in otroško perilo!

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Dolavniki: 15.30, 17.30, Sloga od 14 dalje,
nedelje in prazniki: 10, 15.30, 15.30, 17.30,
v kinu Union je matineja ob 10.30.

Odlisen planinski film, privlačne in globoke
ljubezenske vsebine. — Smučanje, šport!

Pomladne vode

Igralci: GINO CERVI, MARIELLA LOTTI
Krasni naravni posnetki!
KINO MATICA — TEL 22-41

Podvigi juna kega letalca
in romantična ljubezen dveh bitij v filmu

„Pilot se vrača“

V glavni vlogi: Massimo Girotti
in Michela Belmonte
KINO SLOGA — TEL 27-30

Zgodba na sedm kupljenega dekleta —
nrvorstna komedija — odlične pevke točke

Dekleta za možitev

V glavni vlogi: Zita Szelezcky — Janos Sardy
KINO UNION — TEL 22-21

Globoka življenska drama

VIHAR

CHARLES BOYER — Michele Morgan
Odlična glasbena komedija
s španskimi plesi in popevkami

Trenutek sreče

Estrellita Castro — Roberto Rey
Predstave: nedelja ob 14. in ob 16.30
KINO KODELJEVO — TEL. 41-64

Proda se:

velika in visoka iz žele-
zobetona zgrajena tovarna
in več hektarjev sveta ob
prometni cesti tik mesta
in blizu železnške postaje

Več v pisarni odvetnika

dr. Karla Kuhelj, Bleiweisova - preje
Tyrševa 6-11

ZAHVALA. Za premnoge izraze iskrenega sočutja ob ne-
nadni smrti mojega soproga, dragega očeta in strica, gospoda

Šabec Alojzija

vlakovodja

izrekamo najpristranejšo zahvalo. Posebno zahvalo izrekamo
vsem, ki so se udeležili pogreba ali kakor koli spominjali
rajnca. Znancem in prijateljem priročna hvala za darovano
cvetje. — Vsem: Bog plačaj!

Ljubljana, 13. decembra 1942.

Zalujoča družina Šabec.

Po volji Vsemogočnega nas je za vedno zapustil naš zlati sinec edinec, ljubljeni
bratce in zaročenec, gospod

Franci Buh

cand. med. v Padovi

Prepeljali ga bomo v Ljubljano. Dan pogreba bo objavljen kasneje.
Ljubljana, dne 12. decembra 1942.

Neutolažljivi:

Franc, oče; Marija, mati; Meri, Pavla, sestri; Roza Dolgan, zaročenka
in ostalo sorodstvo.

Križanski priorat v Ljubljani

javlja žalostno vest, da je po nedoumljivem sklepu
božje Previdnosti umrl 29. novembra 1942 duhovnik

p. Norbert Klement O. T.

kaplan metliški

Pokojnika priporočamo duhovnim sobratom, prijateljem in znancem v pobožen
spomin pri sv. daritvi.

Slovesno zadušno opravilo za pokojnika bo v križanski cerkvi v ponedeljek,
dne 14. decembra ob 7 zjutraj.

V Ljubljani, dne 12. decembra 1942.

A. Fogazzaro 60 Palača ob jezeru

Tretji del.

Vzela sta prt in ga razgrnila preko mize, ki ni več vresčala. Sobica je dobila še bolj prijeten in zadovoljen izraz, ki se je odražal na starševem obrazu.

»Hvala lepa,« je dejal. »Ne morete si misliti, s kolikšnim veseljem delam to. Ne morete si niti predstavljati, koliko sreče občutim, ako se samo dotaknem enega izmed teh stolov. Minilo je že sedemnajst let, odkar se nisem več dotaknil svojega stola. Razumete? Sedemnajst let! Ta les je tako sladek! Kako se zahvaljujem Bogu! Mladi ste še, dragi prijatelj in morda zato ne mislite nanj. Tudi jaz se prej nisem menil zanj; zdaj pa se mu zahvaljujem. Poslušajte!«

Steinegge je pograbil Silla za roko in ga potegnil k sebi. Njegove oči so se iskrale pod namrščenimi obrvmi. Obraz in vrat mu je zalila rdečina.

»Zahvaljujem se...« je ponovil s tihim glasom in iztegnil kazalec desnice najprej proti okvirju s šopom las, nato pa proti Editini sobi. Končno pa je obrnil navzgor.

»In Bogu,« je nadaljeval. Prej sem menil, da je tam zgoraj nad oblaki kak pruski kralj.

Pri teh besedah je Steinegge zamahnil s pestjo.

»Ne, ne; verjemite mi,« je pristavil. »Nedno sem veroval, dragi Steinegge,« je odvrnil Silla. »Hudo bi bilo zame, če ne bi bil veroval.«

»Če bi vedeli, kako sem zadovoljen,« je dejal Steinegge. Včasih se bojim, da sem preveč

srečen in da tega ne zaslužim. A kmalu se pomirim, ker se zavedam, da je vse zasluga moje ljubljene hčerke. Oh, moja hčerka, dragi prijatelj...«

Steinegge je sklenil roke.

»Ne morem,« je dejal: »preveč sem ginjen, ko govorim o hčerki, da bi mogel povedati, kaj je ta otrok.«

»Rad vam verjamem,« je dejal Silla in mu stisnil roko. »Poznam jo.«

»Ne, ne. Niti malo je še ne poznate. Morali bi slišati, kako mi govori o Bogu in o veri. Zdi se mi, kakor da sanjam. Včasih greva skupaj v cerkev. Kako razume umetnost! Jaz se v tem smislu šele prebujam. Prej nisem razumel ničesar. Včeraj sva šla v Brero. Pomislite, če bi zdaj odprli kako nemško knjigo, na primer Goetheja. Na vsaki strani bi morda razumeli osem ali deset vrst. Zdelo bi se vam, kakor da vidite osem ali deset lučk v temi in bi razmišljali, kaj neki pravi Goethe na tej strani. Isto sem včeraj občutil jaz, ko sem začel polagoma umevati pomen slikarske umetnosti ob Editini razlagi. Z vami ne bo nikdar tako govoriča.«

Steineggejeve oči so se napolnile s solzami. Njegov glas je postal tišji.

»Imava postručno za nekaj ur na dan. Ostalo pa naredi Edita vse sama tako preprosto, tako veselo, kakor da bi se ob tem zabavala. Star lenuh sem in zato zajtrkujem v postelji. Zagotavljam vas, da nisem bogve kako velik ljubitelj kave. Vendar pa sem vse srečen, ko vidim hčerko, ki stopi v sobo in mi reče po nemško: »Dobro jutro očka! Vsako jutro imam občutek, kakor da sem jo našel po dvanajstih letih. Prinese mi kavo, osnaži mi obleko in včasih jo mora celo živati. Medtem pa govori o najini domovini, o daljnih minulih dogodkih in neko-

liko tudi o prihodnosti. Edita ima skoraj vsak dan po tri učne ure. Njene učenke so kar zaljubljene vanjo. Večkrat hočejo, da bi se vrnila domov v njihovi kočiji, a ona noče sprejeti, ker ve, da bi jaz ne hotel vstopiti v kočijo.«

»To bi se nikakor ne spodobilo, prijatelj. Zato je hčerka šla vedno peš z menoj, tudi če je bil veter ali dež. Jaz pa sem tedaj ponosen, kajti ko odide iz tistih hiš, moja hčerka ni več učiteljica. Povabil jo so že na kosilo in v gledališče, pa ni hotela sprejeti vabila. Nikdar ni šla, ker je hotela delati družbo svojemu staremu očetu. Ne, ne.«

Celo lasje so se mu svetlikali, ko je ponavljal »ne, ne« in nos se mu je popolnoma zgrbančil.

»Veste, kaj delava zvečer? Najprej Edita dela, jaz pa pišem za grofa. Nato mi Edita čita Schillerja in Uhlanda ali pa moderne poezije, ki jih še ne poznam. So to pesmi Freiligratha, Gebela in...«

»Heineja.«

»Ne, Heineja moja hčerka ne čita. Spoznal sem tega moža v Parizu. Če bi prišli kdaj zvečer k nam, bi vam prevedel te pesmi in bi vam ponudil skodelico čaja, kajti Edita mi vsak večer pripravi čaj.«

»Vi,« je smehljaje se vprašal Silla, »vi pijete čaj?«

Tudi Silla se je nasmajal.

»Kako ste navihani. Razumem. Neverjetno je, a resnično. Samo po kosilu spijem dva kozarca vina in nič več.«

»Zelj tako vaša hčerka?«

»Ne, ne. Jaz sam to želim. Hčerka me je prosila, naj pijem vino tudi zvečer in še zdaj me prosi, a samo enkrat sem ji videl v srce in zdaj pijem čaj.«

Angleška zbornica razpravlja o zadevi adm. Darlana in o njegovem političnem položaju v zavezniškem taboru

Stockholm, 12. dec. s. Navzlic tajnosti, v kateri hočejo britanski uradni krogi ohraniti zadnjo razpravo v spodnji zbornici, se vendar v političnih krogih in v tisku pojavljajo drobtinice o njej. Poročila iz Newyorka povedo, da je Roosevelt osebo po telefonu obvestil Churchilla o sporazumu, ki je bil dosežen med Darlanom in generalom Eisenhowerjem, šele tedaj, ko je bil dogovor že končen in nepreklicen. Pri kosilu v hotelu Savoy, na katerem je bil general de Gaulle gost v družbi angleških in ameriških dopisnikov, ki so bili svoj čas v Parizu, niso prav nič skrivali čustev, ki jih ima večina britanskega javnega mnenja v Darlanovi zadevi. De Gaulle se je v svojem govoru skrbno izogibal, da bi izrekel ime admirala Darlana, pač pa je povedal značilne pripombe. Rekel je med drugim, da »potekajo zmotni postopki za dosegajo najvišjih ciljev zaveznikov.« Zgovornejši pa je bil znani britanski časnika George Slochtone, ki je na Darlanov račun izrekel hude obtožbe in stresel nad njim svojo nevoljo.

Rim, 12. dec. s. Londonski radio je v razlagi o tajni seji poslanske zbornice, na kateri so razpravljali o trenutnem položaju v francoski Severni Afriki, izjavil, »da je bilo naznanilo o tej seji neke vrste presenečenje, ki je povzročilo sumničje ali celo jezo, katere je britansko javno mnenje prevzela zadnje dni.« Radio je nato navajal uvodnik lista »News Chronicle«, ki je na dolgo in široko razlagal Darlanov primer. Članek pravi, da so to vprašanje obravnavali s političnega in vojaškega stališča. Z vojaškega stališča pravi list, ni bil sporazum, sklenjen med Darlanom in zavezniki, nekorišten stvar. Kolikor pa se tiče političnega pomena, pa je »danes še prerano, da bi mogli soditi s popolno nepristranostjo. Rekli so, da je

sporazum med generalom Eisenhowerjem in admiralom Darlanom je začasen in da nima prav nobenega drugega pomena kakor vojaški. Pri tem pa je treba imeti vedno pred očmi dejstvo, da je bil admiral Darlan igralec v dvojno krinko in da je bilo zategadelj potrebno dobiti potrebna poročila tudi za bodočnost. Članek prehaja potem na vprašanje, ki je za Angleže najkločljivejše, namreč na »zaton« izdajalca de Gaulle, katerega so hoteli doseči Amerikanci. Pri tem članek zastrjuje, da mnogim ne gre v glavo dejstvo, da se je Darlanu posrečilo uvesti v Severni Afriki nov red in da se je razen tega posrečilo postaviti se na čelo tudi tistim Francozom, ki so bili dve leti in pol na strani zaveznikov. Tem Francozom avtonomnost Darlanovega položaja gotovo ne more biti v bodrilo. Radio, ki je tako obsežno navajal uvodnik »News Chronicle«, je nato potolažil poslušalce rekoč, da sta Roosevelt in Eden že dala uradna zagotovila, da je ta sporazum le začasen.

S svoje strani pa tudi »Manchester Guardian« preresetava Darlanov pravni položaj in obravnava posledice, ki jih utegne imeti ta reč pri sestavi francoske vlade po končani vojni, ki se mora po angleškem mnenju končati z zavezniško zmago. List odkrito pove, da Darlan nima lastnosti, ki bi bile potrebne za vodstvo Francije in zavoljo tega njegovih političnih zamisli ni mogoče sprejeti. Res je, da se je Darlan oklical za poglavarja francoske vlade v Severni Afriki, vendar ima le krajevne oblasti ne pa vseh narodnih pod seboj, toda to še ne pomeni, da ima Darlan s tem za seboj vse Francoze, kajti večina jih je takšnih, da mu odrekajo sleherni oporo.

Površniki iz — las!

Budimpešta (Ce). Madžarski veleindustrijalec Franz Szekely, lastnik velikih predilnic, je zadnje čase naredil nekaj zelo zanimivih poskusov, kako izdelati nove vrste blaga po postopku, ki je tudi njegova iznajdba. Nove vrste blaga je baje zlasti primerno za izdelovanje površnikov in je narejeno iz 55 odstotkov človeških las, 25 odstotkov volne in 10 odstotkov umetnih tekstilnih vlaken. Zdi se, kakor pišejo, da so s tem novim blagom dosegli naravnost presenetljive uspehe. Sprico tega so ustanovili posebno družbo, ki ima nalogo, nabirati pri brivcih postržene lase. Doslej so jih nabrali že 200.000 kg ali 200 ton. Iz tolikšne količine las bi bilo mogoče narediti vsak mesec 10 do 12.000 metrov blaga. Na ta način bi prihranili več tisoč kilogramov volne vsak mesec.

Za novo iznajdbo se baje zelo zanimajo izdelovalci blaga za obleke ne samo na Madžarskem, temveč tudi v Nemčiji, na Švedskem in na Finskem.

Država pritlikavcev z vsega sveta

Budimpešta (CE). Malokomu je znano, da živi na svetu vsega skupaj kakšnih 56.000 pritlikavcev. Raztreseni so skoro po vsem svetu in zato ni najbolj naravnega, kakor to, da se tudi ti pritlikavci

žele nekoč združiti ter ustanoviti, da se tako izrazijo, svojo lastno državo.

Neki budimpeštanski liliputanec, po imenu Julius Gont, je baje že naredil načrt, kako bo po vojni ustanovil državo, ki se bodo v njej naselili pritlikavci vsega sveta. Bo to brez dvoma edinstvena in izredno zanimiva država na svetu.

8000 strani debel »Slovar vraž«

Po poročilu iz Berlina je pred nedavnim izšlo v Nemčiji naravnost ogromno in v kulturnem oziru nadvse zanimivo delo, ki mu ga na svetu prav gotovo ni enakega. Je to obširen slovar — vraži! Sestavljalec tega slovarja je rabil za to svoje delo niti manj ko 25 let. V njem obravnava zelo podrobno vse vrste severnih evropskih narodov. Na tisoče je v njem člankov, v katerih pisec popisuje izvor raznih vraž, njihov paganski, ozir. krščanski značaj ter vpliv teh vraž na življenje in omiko posameznih narodov.

Slovar ima okrog 8000 strani in je pri njegovem sestavljanju sodelovalo nad sto nemških, švicarskih in skandinavskih učenjakov. Delo si je zamislil švicarski profesor dr. Hanne Bächtold-Stäubli, ki pa je lani umrl in mu tako ni bilo dano, dočakati, da bi bilo njegovo naporno delo končano.

Edgar Wallace 24

Skrivnost skrivljene sveče

Roman.

V dveh sekundah je odprla in jo začela pregledovati. Bila je velika blagajna običajne vrste. Imela je štiri jeklene predale, ki so bili v dnu in v ozadiju. Dva sta bila odprta, a v njima ni bilo nič posebnega, razen računov Karovih posestev v Albaniji.

Druga dva sta bila zaprta s ključem. Dekle je bila pripravljena tudi na to, zakaj z drugim ključem ju je odprla. V prvem predalu ni našla, kar je pričakovala, zato ga je potisnila spet na mesto in ga zaprla. Nato je posvetila vso pozornost drugemu predalu. Ko ga je odpirala, se ji je roka nekoliko tresla. Šlo je za zadnjo možnost in za zadnje upanje.

V predalu je bilo več škatic z biseri in so ga skoraj napolnile. Drugo za drugo je jemala in našla na dnu, kar je iskala in je bilo tri mesece predmet njenih misli.

Bil je to štirioglat tok, prevlečen z rdečim marokinom. S tresočo se roko je segla po njem in ga vzela s tihim zmoglasvljem.

»Končno vendarle!« je glasno vzkliknila, a tedaj jo je stisnila neka roka za zapestje, in ko se je grozno prestrašena obrnila, je zagledala pred seboj smehljajoč se Karov obraz.

X.

Miss Holland je čutila, kako se ji tresejo kolena, in mislila je, da se onesvesti. Prosto roko jo dvignila, da bi se branila, in čeprav je bil

njen, v Kara obrnjeni obraz blede, je žarela iz njenih temnih oči sama odločnost.

»Dovolite, miss Holland, da vam to odzajem,« je rekel Kara s sladkobnim glasom.

Ne vzela, iztrgal ji je katlico iz rok in jo skrbno položil spet v predal, ki ga je porinil na mesto in zaklenil, ter motril ključ, ko ga je potegnil iz ključavnice. Otem je zaprl tudi blagajno in zaobrnil ključ.

»Razume se,« je dejal takoj na to, »da bo treba druge blagajne.«

Gospodično je držal še vedno za zapestje in ni popustil, dokler je ni privedel v knjižnico, kjer se je postavil s prekrižanimi rokami med njo in vrati in se ji cinično mirno zviška smehljaj v obraz.

»Na več načinov bi lahko zdaj postopal,« je polagoma spregovoril. »Ko bi se vrnila posla, ki ste ju tako sprotno odposlali iz hiše, bi lahko poklical policijo, ali pa bi vas lahko kaznoval sam s temile svojimi rokami.«

»Kar se mene tiče,« je odvrnila gospodična mrzlo, »le kar pošljite po policijo!«

In se je naslonila na rob pisalne mize in ga je gledala, ne da bi trenila.

»S policijo ne maram imeti opravka,« je menil aKra, ko je nekdo potrkal na vrata.

Kara se je obrnil, odprl vrata in jih po razburjenem, a tihem pogovoru spet zaprl ter se vrnil in položil na pisalno mizo svoje tajnice polo znak.

»Kakor sem rekel, ni mi za policijo in uporaibm rajši svoj sistem. V tem primeru bi mi policija ne mogla nič pomagati, ker se je ne bojite in ste verjetno v njeni službi. Ali nimam prav, če mislim, da ste sijajna zaveznica T. Ks. Mereditha?«

Beseda japonskega ministrskega predsednika ob obletnici sklenitve pogodbe med Japonsko, Nemčijo in Italijo

Tokio, 12. dec. s. V izjavi, ki jo je bil dal skupini italijanskih in nemških časnikaev, je predsednik japonske vlade Tojo dejal: 11. decembra lanskega leta je bila med Japonsko, Italijo in Nemčijo sklenjena pogodba. S to pogodbo so se nave-dene tri države slovesno odločile za medsebojno sodelovanje pri nadaljevanju skupne vojne proti Združenim državam in Veliki Britaniji, obenem pa so se zavezale, da ne bodo sklepale premirja in ločenega mira, pač pa bodo uvedle na svetu nov red. Od tega dne so se borci za veliko Vzhodno Azijo postavili ob bok borcem, ki se bijejo v Evropi. Vse tri zavezniške države korakajo skupaj z vsemi svojimi političnimi, vojaškimi in gospodarskimi silami naprej, da bi dosegle določene cilje. V enem letu vojne je področje Velike Azije zavzelo zares silen obseg in sicer zaradi uničenja oporišč in strateških točk Združenih držav in Velike Britanije. Japonska je dobila v posest takšne točke, s katerih lahko vodi vojaške nastope, četudi bi bili silno dolgotrajni, prav do končne zmage. Sedanja vojna nima za cilj grabljenje dobrin, pač pa je to sveta vojna, katere cilj je, olajšati vsem narodom sveta zavzetje tistega mesta, ki jim pripada in sicer s tem, da se uresniči nov red, temelječ na pravici in trajnem miru. Med Japonsko, Italijo in Nemčijo obstajajo popolna istovetnost in trdne duhovne vezi, ki imajo svoj izvor v omenjenih zamislih. Naša odgovornost je težka, toda istočasno nas prešinja silen ponos, kajti vsi

»Zavidam vas,« je dejal Silla in vzel klobuk, da bi odšel. Steinegge ga je zadržal.

»Počakajte. Lahko greste z nama na sprehod.«

Silla se je obotavljal z odgovorom.

»Nikar ne odklonite!«

Steinegge je potrkal na vrata Editine sobe in je prosil hčerko, naj pride nekoliko k njemu.

Edita se je takoj odzvala občutemu vabilu. Prihitela je iz sobe in prijazno podala Sillu roko.

»Dober dan,« je dejala. »Kako dolgo sta se učila!«

Bila je ljubka v črni preprosti obleki, s šopkom vijolic ob pasu, z zlatim medaljonom na prsih in z belim ovratnikom, ki je še povečal belino njenega vratu. Bogate kite je imela speto na tilniku. Na nežnem rožnatem obrazu so usta in oči izražale veliko odločnost. V njenih očeh se je izražalo obenem spoznanje resničnega življenja in veliko dobroto. Ko se je smehljala, se je v teh očeh za nežnostjo skrivala tiha žalost. Zdelo se je, kakor da se v njih od časa do časa zbuja druga duša, ki hoče z žalostjo izriniti njeno veselost.

Silla in Edita sta občevala precej prijateljsko med seboj, vendar pa z neko pridržanostjo; kakor dva človeka, ki sta združena, a ju vendar loči medsebojno spoštovanje. Ki si toliko bolj prizadevata, da bi se ne dotikala drug drugega, kolikor bolj hodita drug ob drugem. Iz Sillovega vedenja je bilo to mogoče še bolj jasno opaziti. Editino vedenje je bilo bolj nepriljubno. Poznala sta se zdaj že več kot šest mesecev. Videla sta se pogostokrat in to ne v kakem hladnem salonu, pač pa v sobi, kjer je vse dihala toplo domačnost. Družila ju je oseba, ki je obema bila draga, čeprav so vezi, ki so ju vezale na njo, bile različne.

Amerikanci niso preveč navdušeni za bodoče sodelovanje z Anglijo

Berlin, 10. decembra. s. »Börsen Zeitung« prinaša v izveščku članek, ki ga je poslal londonskemu časopisu »The Economist« njegov dopisnik iz Združenih ameriških držav. Članek je izšel pod naslovom »Izpodleteli poskus nevmešavanja«. V njem se ameriški dopisnik omenjenega angleškega lista bavi zlasti, kakor pove že naslov, z vmešavanjem Združenih držav v zadeve vsega ostalega sveta, ter pravi med drugim, da je dolgo Willkijevo potovanje po vseh deželah sveta v veliki meri pomagalo potegniti v tok Rooseveltovega imperializma zadnje pristaše politike ameriškega nevmešavanja v evropske zadeve, ko jim je pokazalo, da je na milijone ljudi na Daljnem vzhodu tako blizu Združenim ameriškim državam, kakor sta na primer Los Angeles in New York zaradi hitrih železniških zvez.

Dopisnik nato na široko razpravlja o nekih novih zemljepisih, ki so razobešeni po solskih vezah ter na vekiokh uradih v Združenih ameriških državah in na katerih so Japonska, Norveška in Severni tečaj narisani kot samokresji, s katerimi države Osi merijo na srce Združenih držav, potem pa pravi, da bi Severna Amerika pod izgovorom odgovornosti, ki jo ji nihče ne daje, rada postala gospodarica vsega sveta. »Evropa,« piše dobesedno dopisnik lista »The Economist« — je zdaj že likvidirana, zakaj ona nima niti moči niti sile, ki bi bila potrebna, da z njo zatre del tistega, kar bo »jutri veliki svet«. Velike »zaloge« ljudi v

Rusiji in na Kitajskem bi bile dosti več vredne, če ne bi pripadale izkoriščanemu vzhodu in izkoriščevalcem z zahoda.«

Dopisnik »The Economist« piše potem, da ima Velika Britanija za ves svoj velikopotezni na-črt en sam poniževalen izgovor in da v Združenih ameriških državah res niso preveč navdušeni za bodoče sodelovanje med Amerikanci in Angleži. Vsak dan bolj smatrajo takšno sodelovanje kot preprosto sredstvo, ki ga iščejo v Londonu, da si z njim zagotove gospodarstvo nad belim človeškim plemenom in da bi tudi v bodoče imeli pod suženjstvom svojega imperializma vzhodne narode. »Amerika,« nadaljuje dobesedno svoje poročilo omenjeni dopisnik, »bi spoznala, da je Velika Britanija star imperij, ki se ničesar novega ne nauči in se še noče odpovedati ničemu razen za ceno vojaških porazov.« Nekoliko dalje stoji v članku zapisano, da Združenim ameriškim državam ni tuja misel na zvezo s Cungkingom in s Sovjeti, zakaj takšna zveza bi samo pomagala zrušiti britanski imperij.

Dopis daje na koncu jasno razumeti, da morajo Angleži — poleg svojih sanj, da obdrže svoj evrotvni imperij — opustiti tudi svojo zmotno misel, da bi mogli nekega dne podpreti del Evrope. Oni so povabili boljševežem v Evropo, zdaj pa morajo na lastni koži občutiti, da hoče Roosevelt te goste kot hišne lastnike v svoje namene.

Zakaj pes cvili, če mu kdo gode

Najbrž ste se že sami kdaj prepričali, da na psa godba nekam čudno vpliva in da takrat, kadar jo zasliši, začne cviliti, kakor bi hotel na vsak način tudi on sodelovati pri tistem koncertu... Cvilil tako, kakor da bi mu šla godba silno na živce. Prirodopiseci so proučevali tudi ta pojav in mu ekusali poiskati vzrok. Nekateri so mnenja, da godba povzroča v pasjem ušesnem organu telesno bolečino, drugi pa pravijo, da gre za nek podedovani nagon, ki izhaja še iz tistih davnih časov, ko psi še niso bili udomačeni, pač pa so živeli še v divjih tropah, ki so imele vsaka svojega psa-vodnika. Kadar je ta začel lajati, so se mu oglašili tudi vsi ostali iz trope in so lajali takorekoč v zboru. Pravijo, da se ta razlaga zdi še najverjetnejša.

Delovanje pravoslavnih dostojanstvenikov v osvobojenih ruskih pokrajinah

Varšava, 9. dec. s. Metropolit pravosl. cerkve na vzhodnem ozemlju bo v kratkem odšel na potovanje, po pokrajinah, ki so bile osvobodene boljševiškega jarma. Najprej bo obiskal kraj Pekov in bo imel tam slovesno službo božjo. Obisk tega visokega cerkvenega dostojanstvenika je posebno znamenit, kajti v tistih krajih, ki so sedaj osvobojeni boljševizma, skozi 25 let ni bilo nobene episkopa, ki bi ga poslal poglavar ruske pravoslavne cerkve. Takoj po metropolitovem obisku

bodo med prebivalstvo razdelili prvi cerkveni kolodar pravoslavne cerkve, ki je bil posebej natiskan za osvobodena ruska ozemlja. Tako bo po dolgem času, ko so bili zatrti vsi verski pojavi, dana ljudstvu možnost, da se znova izreče za svojo vero in da pride v neposreden stik s svojo cerkvijo.

Angleška vlada ne mara objavljati ladijskih izgub

Rim, 9. decembra. s. »Times« je objavil izjavo lorda Winstra, po kateri Anglija ne sme več slediti Churchillovi taktiki, ki gre za tem, da naj se prikrijevajo izgube glede oskrbe. Izgube trgovskega brodogoja so namreč dosegle tolikšno mero, da bo Anglija v kratkem docela izžerpána. Položaj trgovskega brodogoja je še toliko bolj težaven, ker zahtevajo vojaški nastopi v Severni Afriki obilno oskrbo. Lotili smo se težke naloge, pravi dalje lord Winster, in zaradi hudih izgub, ki smo jih imeli v poslednjih mesecih, smo skorajda izžerpáni. Cim bolj se vojaški nastopi razvijajo, tem večja je potreba po novih ladjah. Vse ladje morajo skozi Gibraltarско ožino, na zahodu in vzhodu pa se zbi-Javnost ne bo nikdar spoznala pravega položaja, če ji ne bodo objavili izgub. Ako vlada ne mara z jasnimi številkami na dan, naj vsaj prepove iz-rajo roji podmornice. Hude izgube so neizogibne.

Uradniki v delavskih kuhinjah

Delavska kuhinja v Zagrebu je eprejela na hrano tudi uradnike. Kosilo in večerjo bodo dobivali za mesečnih 1000 kun, oddati pa bodo morali upravi delavske kuhinje svoje živilske nakaznice.